

Studijní a vědecká
knihovna
v Hradci Králové

VÝKON A FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ

V KNIHOVNÁCH KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

2022

Výroční zpráva

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí
v Královéhradeckém kraji

Obsah

Služby poskytované v rámci regionálních funkcí	
Krajský systém knihoven, finanční a personální zajištění regionálních funkcí	3
Úkoly regionálních funkcí knihoven v roce 2022	4
Hodnocení výkonů a financování regionálních funkcí dle jednotlivých oblastí	
Krajská knihovna – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové	6
Pověřená knihovna pro oblast Hradec Králové – Knihovna města Hradce Králové	10
Pověřená knihovna pro oblast Jičín – Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně	18
Pověřená knihovna pro oblast Náchod – Městská knihovna Náchod	26
Pověřená knihovna pro oblast Rychnov n. Kn. – Kostelec n. Or. – Městská knihovna Kostelec nad Orlicí	32
Pověřená knihovna pro oblast Rychnov n. Kn. – Dobruška, Rychnov n. Kn. – Knihovna Karla Poláčka Rychnov nad Kněžnou.	36
Pověřená knihovna pro oblast Trutnov – Městská knihovna s regionálními funkcemi v Trutnově	39
Statistiky výkonů a financování regionálních funkcí za rok 2022	
Krajský sumář výkonů a financování 2022	43
Přehled výkonů a financování jednotlivých oblastí	45
Porovnání výkonů v letech 2022 a 2021	48
Komentář ke krajským výkonům regionálních služeb v roce 2022	49

Obálka

Knihovna Bystřice, interiér – vítěz prvního ročníku soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje

2022**Služby poskytované v rámci regionálních funkcí****Krajský systém knihoven, finanční a personální zajištění regionálních funkcí**

Krajský systém knihoven je v Královéhradeckém kraji stabilizovaný, jeho fungování je podpořeno Konceptí rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2019–2023 a celostátními standardy k organizaci regionálních funkcí knihoven.

Poskytovateli regionálních služeb jsou Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové ve funkci krajské knihovny a městské knihovny v oblastech Hradec Králové, Jičín, Náchod, Kostelec nad Orlicí, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov ve funkci pověřených knihoven. V oblasti Jičín a Trutnov jsou regionální funkce centralizovány do pověřené knihovny, v ostatních oblastech je střediskový systém a na výkonu regionálních služeb se podílejí vybrané městské knihovny. Konkrétní podmínky pro fungování regionálních služeb byly sjednány ve smlouvách o přenesení regionálních funkcí mezi krajskou knihovnou a pověřenými knihovnami.

Příjemci regionálních služeb jsou knihovny registrované Ministerstvem kultury, jejichž seznam je součástí smlouvy o přenesení regionálních funkcí. V roce 2022 bylo do systému zahrnuto 373 obsluhovaných knihoven (profesionálních i neprofesionálních). Pokračoval trend mírného úbytku knihoven na vesnicích.

Síť obsluhovaných knihoven Královéhradeckého kraje v roce 2022:

Síť knihoven 2022	Obsluhované knihovny	Pověřené knihovny	Profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Samostatně evidované pobočky	Knihovny specializované
Krajská knihovna	6	6				
Hradec Králové	92		7	81	4	0
Jičín	76		12	59	4	1
Náchod	79		10	58	10	1
Kostelec n. Or.	26		3	18	5	0
Rychnov n. Kn.	54		4	48	2	0
Trutnov	47		8	39	0	0
Celkem	380	6	44	303	25	2

Personální zajištění regionálních služeb zůstalo na úrovni minulého roku, činnost byla zajištěna v přepočtu úvazkem 17. Na 1 pracovníka zajišťujícího regionální funkce v pověřené knihovně připadalo v průměru 28,9 knihoven. Rozdíl v jednotlivých okresech souvisejí zejména se zapojením pracovníků střediskových knihoven do realizace služeb.

Regionální funkce 2022

Oblast	Počet středisek		Počet obsluhovaných knihoven na 1 pracovní úvazek v roce 2022 (přepočtený ukazatel)	
	Pověřená knihovna	Městské knihovny	Oblast	Počet knihoven
Hradec Králové	1	5	Hradec Králové	31,7
Jičín	0	0	Jičín	29,2
Náchod	1	4	Náchod	29,8
Kostelec n. Or.	1	1	Kostelec n. Or.	23,6
Rychnov n. Kn.	1	3	Rychnov n. Kn.	27,0
Trutnov	0	0	Trutnov	27,6
Celkem	4	13		

Regionální funkce byly financovány částkou 10 057 730 Kč z dotace Královéhradeckého kraje, což je 69,9 % z celkové finanční podpory věnované rozvoji regionálních služeb, z dalších zdrojů bylo získáno 4 321 277 Kč. V tom jsou zahrnuty vlastní prostředky knihoven (zejména rozpočet krajské knihovny) 2 472 998 Kč (17 % celkových nákladů). Zřizovatelé knihoven přispěli na nákup výměnných fondů formou dotačních nebo darovacích smluv částkou 1 438 952 Kč (10 % nákladů). Královéhradecký kraj podpořil formou mimořádné individuální účelové dotace ve výši 409 327 Kč projekt Bookstart – S knížkou do života.

Úkoly regionálních funkcí knihoven v roce 2022

Regionální služby se řídily platným standardem z roku 2019 a smlouvami o přenesení regionálních funkcí. Ve smlouvách byly zakotveny konkrétní úkoly pro rok 2022:

Úkoly trvalé pro pověřené knihovny, vyplývající z koncepce knihovnictví

1. Pokračovat v systému získávání finančních prostředků na nákup výměnných fondů formou dotací nebo darů od zřizovatelů obsluhovaných knihoven. Zajistit uzavření smluv a účtování dotací a darů podle platných předpisů, sledovat plnění smluv. Systém podpory regionálních funkcí zhodnotit ve výroční zprávě. Připravit podmínky pro pokračování systému v následujícím roce.
2. Revize výměnného knihovního fondu provádět v souladu se zákonem č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon) a navazujícími předpisy, jež platí pro evidenci a revizi knihovních fondů. Zprávu o výsledku revizí přiložit v daném roce k výroční zprávě o výkonu regionálních funkcí.
3. Nominovat knihovny do soutěže Knihovna roku 2022 Královéhradeckého kraje, připravovat je k účasti v soutěži, účastnit se práce hodnotitelské komise a podílet se na aktivitách souvisejících s propagací soutěže i soutěžících knihoven. Oceňovat dobrou práci a propagovat úspěchy knihoven.

4. Zajistit aktualizaci centrálního adresáře knihoven své oblasti a odkaz na adresář zveřejnit na webu Pro knihovny. Vystavit na webu Pro knihovny aktuální seznam obsluhovaných knihoven oblasti.
5. Připravit nominace na udělení titulu Knihovnice/Knihovník Královéhradeckého kraje roku za svoji obsluhovanou oblast. Informace zpracovat v rozsahu daném krajskou knihovnou a s ohledem na potřeby celostátní databáze Slovník českých knihovníků.
6. Nabízet cíleně metodickou i praktickou pomoc při budování webů knihoven do 3 000 obyvatel, propagovat příklady dobré praxe.
7. Poskytovat obsluhovaným knihovnám podporu při podávání žádostí v programu VISK 3 a Knihovna 21. století.

Úkoly krajské knihovny

Krajská knihovna koordinuje plnění regionálních funkcí pověřených knihoven, poskytuje odborné poradenství, svolává krajské porady, vyhodnocuje výkony knihoven. Informovanost knihoven podporuje krajský knihovnický portál na webu Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a tištěný knihovnický zpravodaj U nás. Vzdělávání knihovníků je realizováno v krajském výukovém centru.

Aktuální úkoly pro rok 2022 stanovené krajskou knihovnou

1. V nabídce regionálních služeb se zaměřit na úkoly stanovené krajskou koncepcí, včetně realizace krajské propagační kampaně. Účastnit se přípravy programu Královéhradecké konference na téma vzdělávání.
2. Rozšířit metodickou a praktickou pomoc o novou službu Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit, vytvořit konkrétní nabídku a seznámit s ní obsluhované knihovny.
3. Poskytovat metodickou pomoc při řešení prostorových podmínek a technického vybavení knihoven, podílet se na sestavení databáze k vybavení knihoven a na úkolech souvisejících s přípravou žádosti o krajský dotační program.
4. Posilovat spolupráci mezi knihovnami poskytujícími regionální služby v kraji, a to formou účasti na poradách, prostřednictvím informativních návštěv a výměn zkušeností. Posílit online komunikaci v rámci regionálních služeb, využívat k tomu jednotné komunikační nástroje, online porady a školení, sdílení dokumentů, prezentací.
5. Provést průzkum mapující bezbariérovost knihoven v kraji a jejich nabídky pro skupiny uživatelů s handicapem.

2022

Hodnocení výkonů a financování regionálních funkcí dle jednotlivých oblastí

Krajská
knihovna

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

1. Hodnocení finančního a personálního zajištění regionálních funkcí v krajské knihovně

Výkon regionálních funkcí (RF) v kraji zajišťuje především oddělení služeb knihovnám (OSK). V roce 2022 byla situace v personální oblasti opět složitá. Ke konci roku zajišťovaly výkon RF tři metodičky s různou výší úvazku a šéfredaktorka knihovnického zpravodaje U nás (zařazená v oddělení vnějších vztahů a marketingu služeb). Po březnovém odchodu jedné metodičky se uvolněnou pozici podařilo definitivně obsadit až v polovině září; činnost oddělení byla také poznamenána vysokou nemocností. Oddělení proto personálně posílila kolegyně pracující na kratší dobu o pracovní činnosti.

Při přepočtu na plně zaměstnané připadají na regionální funkce 3,3 úvazku a dalších 0,8 úvazku představují pomocné činnosti vykonávané ekonomickým odborem, oddělením PR a oddělením služeb (meziknihovní výpůjční služba). V knihovně je zřízena stálá pracovní skupina pro metodickou pomoc knihovnám.

2. Hodnocení služeb dle standardů a priorit roku

2.1. Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů

Výkon regionálních funkcí se soustředí na veřejné knihovny kraje evidované Ministerstvem kultury ČR. V souladu s platnou celostátní Koncepcí rozvoje knihoven (podopatření 2.7.7) byly vzdělávací a konzultační služby poskytovány i specializovaným knihovnám a dalším subjektům.

Krajská knihovna přenáší ve vybraných oblastech výkon regionálních funkcí na šest pověřených knihoven. Poskytování regionálních funkcí v kraji bylo zajištěno smluvně a definováno rovněž Koncepcí rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2019–2023.

Poradenská činnost knihovnám je poskytována na vyžádání. Objem konzultací je relativně stabilní a osciluje kolem dvaceti ročně. V roce 2022 bylo poskytnuto 21 konzultací (o dvě více než v předešlém roce) a dalších 8 bylo poskytnuto mimo systém RF – především Národní knihovně ČR a knihovnám vysokých škol.

Tematicky se konzultace týkaly především statistického výkaznictví, meziknihovní výpůjční služby, digitalizace, dotačních programů a rozvojových projektů, výkonu regionálních funkcí.

Dále byla průběžně poskytována (telefonicky a e-mailem) poradenská činnost k dílčím problémům. Tyto činnosti, ač v souhrnu čerpají značné množství pracovního času, obvykle trvají méně než 30 minut a statisticky se nevidují.

Jako metodický a informační materiál je vydáván knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje U nás. Zpravodaj zprostředkovává aktuální dění v oboru, přináší doporučení a příklady dobré praxe. Kromě šéfredaktorky je do práce redakční rady zapojena další zaměstnankyně oddělení. Zbývající kolegyně přispívají autorsky. Zpravodaj je prostřednictvím pověřených knihoven distribuován do knihoven v kraji spolu s dalšími celostátními propagačními, informačními a metodickými materiály (brožury, letáky). V roce 2022 byly distribuovány i sponzorské dary knihovnám (například česko-ukrajinská verze hry *Krycí jména* a krajské informační materiály – rodinné pasy).

Webové stránky Pro knihovny fungují v rámci webu krajské knihovny a jsou průběžně doplňovány o nové informace.

Dále bylo realizováno 10 metodických návštěv, především v rámci hodnocení knihoven soutěžících v soutěži Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Metodicky vyjžděly také na porady pořádané pověřenými knihovnami.

Oddělení spolupracovalo také na celostátních projektech. Pro Národní knihovnu byly zpracovávány dílčí analýzy a připomínkovány koncepční materiály, např. průzkum regionálních automatizovaných knihovnických systémů nebo byla připomínkována pravidla soutěže mladých knihovníků MARK.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

Hodnocení knihovnických činností je realizováno průběžně. Byly zpracovány roční výkazy KULT 2021 za Královéhradecký kraj v termínech daných zákonem o státní statistické službě. K této problematice bylo dále zajištěno zpracování souvisejících souborů, analýz a publikování výsledků a provedeny opravy ve sběrné databázi NIPOS.

V rámci rozborové činnosti bylo zpracováno vyhodnocení výkonů a vybavení knihoven regionu podle ustanovení standardu VKIS a analýza výkonů knihoven pomocí benchmarkingu.

Ve spolupráci s pověřenými knihovnami byla sestavena *Krajská výroční zpráva o regionálních funkcích za rok 2021* včetně výkazu výkonů a financování regionálních funkcí. Výsledky a trendy v regionálních funkcích zachycuje e-publikace *Statistická ročenka: Veřejné knihovny Královéhradeckého kraje v roce 2021*. Oba materiály byly zveřejněny na webu knihovny.

Ve druhém pololetí byly uzavřeny smlouvy o přenesení RF na r. 2023. V souvislosti s navýšením platových tarifů byla Krajským úřadem Královéhradeckého kraje navýšena dotace na regionální funkce pro rok 2022. Oddělení proto zajistilo zpracování a uzavření dodatků o přenesení regionálních funkcí.

Soutěž Městská knihovna roku funguje již druhým rokem podle nových pravidel. V roce 2022 do ní byla za Královéhradecký kraj navržena Městská knihovna Úpice.

Poprvé byla vyhlášena soutěž Knihovna roku Královéhradeckého kraje. OSK bylo pověřeno její realizací. Pět nominovaných knihoven a vítěznou knihovnu z krajského kola Vesnice roku hodnotila pětičlenná komise. Tři vítězné knihovny si mezi sebe rozdělily finanční ocenění ve výši sedmdesát tisíc korun. Soutěž vyhrála Knihovna Bystřice a obdržela finanční dar ve výši 50 000 Kč, druhé místo patřilo Místní knihovně Batňovice, jež obdržela finanční dar 15 000 Kč, na třetím místě se umístila Místní knihovna v Českém Meziříčí, s finančním darem 5 000 Kč.

Tradiční slavnostní večer, spojený s předáváním ocenění Knihovník/Knihovnice Královéhradeckého kraje roku 2022, byl obohacen o předávání výše uvedených cen. V kategorii Knihovnice/Knihovník malé veřejné knihovny ocenění získaly:

- Mgr. Jana Kopřivová z Obecní knihovny v Předměřicích nad Labem,
- paní Blanka Kratochvílová z Obecní knihovny Machov,
- paní Jarmila Kubíčková z knihovny Vamberk, pobočka Peklo nad Zdobnicí,
- paní Eva Pantlíková a paní Alena Pospíšilová z Obecní knihovny Antonína Bocha v Libošovicích.

V kategorii Knihovnice/Knihovník veřejné knihovny ocenění získaly:

- PhDr. Marcela Fraňková z Knihovny Břetislava Kafky v Červeném Kostelci,
- paní Ilona Hušáková z Městské knihovny ve Smiřicích,
- paní Stanislava Najmanová z Městské knihovny v Hořicích.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Vzdělávání knihovníků představuje jednu ze stěžejních činností oddělení. V roce 2022 bylo realizováno 15 akcí, z toho 12 akcí bylo financováno z podprogramu VISK 2. Zbytek představují akce realizované s podporou projektů Ministerstva vnitra a Nadace OSF Praha.

Aktivity byly realizovány na základě průzkumu zájmu, který proběhl na podzim předchozího roku a sloužil zároveň i jako podklad žádosti o dotaci z podprogramu VISK 2 (Mimoškolní vzdělávání knihovníků). Obdobně byl připraven dotazník pro rok 2023 a na jeho základě byl připraven plán vzdělávání na další rok a Ministerstvu kultury podána nová žádost o dotaci na vzdělávací akce.

Obslouženo bylo 31 knihoven z Královéhradeckého kraje. Akcí se zúčastnili i kolegové a kolegyně z dalších 16 knihoven mimo Královéhradecký kraj. Nejdálší účastníky, díky online formě, byli kolegové z knihoven v Aši a z Knihovny Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě.

V roce 2022 bylo proškolen 213 účastníků z různých typů knihoven. Knihovníků z našeho kraje se zúčastnilo 110.

Stejně jako v předchozích letech byla realizována krajská propagační kampaň. Hlavním tématem bylo vzdělávání v knihovnách, což kopírovala i vzdělávací témata připravená OSK (pedagogické a lektorské dovednosti). Vzdělávání se samozřejmě věnoval také zpravodaj U nás. Kampaň vyhlášená pro rok 2023 se bude zabývat především komunitními a prostorovými aspekty činností knihoven s podtitulem Knihovna – místo setkávání. Mottem kampaně bude: Stavte se a bavte se.

Odborně a organizačně bylo připraveno 11 koordinačních porad – jednalo se především o porady metodiků a ředitelky pověřených knihoven, koordinační porady k oceňování knihovníků a jednání redakční rady zpravodaje U nás. Dvě z porad byly výjezdní.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb krajské knihovny

Stěžejním tématem činnosti OSK bylo v roce 2022 navazování a obnovování vztahů zpretrhaných pandemií covid-19 a personálními změnami v oddělení. Metodičky vyjížděly na porady profesionálních knihoven v kraji, jedna porada metodiků pověřených knihoven proběhla v knihovně pověřené výkonem regionálních funkcí v Jičíně. Realizováno bylo i tradiční výjezdní zasedání redakční rady, tentokrát do nově rekonstruované knihovny v Rychnově nad Kněžnou.

Metodička oddělení organizovala dvoutýdenní výjezdní stáž do polských knihoven v rámci programu Erasmus+. Byla tak navázána i neformální spolupráce s polskými knihovníky. Metodičky spolupracovaly s Univerzitou Hradec Králové na přípravě projektu zkoumajícího komunitní funkce knihoven.

Kromě soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje pracovníce OSK spolupracovaly s Královéhradeckým krajem na projektu dotačního programu určeného na modernizaci malých knihoven v obcích do 3000 obyvatel. Program byl vyhlášen v rámci Programu obnovy venkova. Byl propagován v knihovnické komunitě a pro knihovníky a starosty bylo zprostředkováno online školení.

Jako inspirační materiál pro knihovníky byl zpracován a elektronicky vydán sborník *Knihovny podporují čtenářství dětí a mládeže*. Je dostupný též na webu knihovny.

Metodičky spolupracovaly také při přípravě a šíření informačních podkladů pro pomoc ukrajinským uprchlíkům. Pro knihovníky uspořádaly školení o práci s cizinci. Další důležitou vzdělávací aktivitou byl pětidenní cyklus pedagogického minima.

Pro studenty knihovnických škol byly nadále organizovány praxe, stáže i výuka. K běžným činnostem oddělení patří i exkurze pro odbornou knihovnickou veřejnost. Loni to byly cílené exkurze z knihoven v Ostravě a Pardubicích. Metodičky provedly účastníky školení o opravách knih a pedagogického minima a také praktikanty.

Zprávu sestavila: Mgr. Bohdana Hladíková, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

1. Cíle a zajištění regionálních funkcí v roce 2022

Regionální funkce (RF) vykonává Knihovna města Hradce Králové (dále KMHK) sama nebo prostřednictvím svých střediskových knihoven. Zajištění poskytování regionálních služeb na území okresu Hradec Králové funguje na základě smluv uzavřených s každým dotčeným zřizovatelem knihovny.

K výkonu regionálních funkcí na území okresu Hradec Králové byla pověřena Knihovna města Hradce Králové (KMHK). Na rok 2022 poskytl Královéhradecký kraj na zajištění regionálních funkcí Knihovně města Hradce Králové částku nejprve 2 210 900 Kč (žádost a smlouva č. 21RGI01-0128), následně byla dotace navýšena o částku 43 730 Kč (žádost č. 22RGI01-0134, dodatek číslo 1 smlouvy číslo 21RGI01-0128). Celková suma poskytnutá Královéhradeckým krajem Knihovně města Hradce Králové na výkon regionálních funkcí činila 2 254 630 Kč.

Regionální funkce v okrese byly financovány z prostředků Královéhradeckého kraje, finančních příspěvků obcí a dorovnány z prostředků KMHK.

Nákup knihovního fondu je jednou z nejdůležitějších činností RF. Proto je vyvíjena snaha o maximální úsporu v ostatních položkách a veškeré takto našetřené částky byly vloženy do nákupu knihovního fondu. Finance na nákup knihovního fondu jsou sdružené jednak z části dotace Královéhradeckého kraje a dále z částek získaných na základě smluv od zřizovatelů knihoven obsluhovaných v rámci výkonu RF Knihovnou města Hradce Králové. Částka získaná smluvně od obcí činila v aktuálním roce 414 000 Kč. Celková částka, která byla vynaložena na nákup knihovního fondu, byla 678 972,18 Kč.

Bylo uzavřeno 60 smluv se zřizovateli knihoven, tzn. že 83,3 % zřizovatelů poskytlo finanční příspěvek. (Zřizovatelů je celkem 72 a zřizují 81 knihoven.) Nicméně je třeba konstatovat, že nutná administrativa s tím spojená je poměrně rozsáhlá a časově náročná. Vyúčtování dotace Královéhradeckého kraje bylo podáno přes dotační portál DOTIS 11. 1. 2023.

Regionální funkce byly poskytovány v souladu se smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Královéhradeckého kraje i smlouvou o přenesení regionálních funkcí (uzavřenou se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové, která vymezuje úkoly v systému regionálních funkcí pro daný rok) i metodickým pokynem Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky.

V síti obsluhovaných knihoven nedošlo během roku k žádné změně. Počet knihoven s neprofesionálními pracovníky v okrese Hradec Králové je 85 (81 samostatných a 4 neprofesionální pobočky profesionálních knihoven), což je o 1 knihovnu méně než v předešlém roce, kdy byla rušena knihovna v Lochenicích.

RF v okrese zajišťovalo 2,9 pracovních sil: 1,45 pracovníce zajišťují chod střediskové knihovny KMHK, metodické oddělení KMHK disponuje 1,45 pracovní síly. Pracovníci byli zařazeni do platových tříd takto: vedoucí – třída 10, ostatní – třída 9. Platy pracovníků zajišťujících výkon RF byly upravovány dle platných nařízení vlády.

Další finanční podporou knihoven kraje byla již druhá mimořádná individuální účelová dotace Královéhradeckého kraje na projekt **Bookstart S knížkou do života**. Do projektu je nyní zapojeno již 48 knihoven Královéhradeckého kraje. Pro tyto knihovny (s výjimkou KMHK) byly dle požadavků zakoupeny další projektové sety, drobné vybavení knihoven, literatura pro nejmenší čtenáře a odborná literatura pro rodiče. Knihovny následně předávají sety rodinám s malými dětmi a budou s nimi pokračovat v další práci dle zásad projektu Bookstart.

Finanční příspěvky od kraje pro knihovny účastnící se projektu Bookstart dle jejich individuálních požadavků vyjednala, administrativně vyřídila, objednala a distribuovala Knihovna města Hradce Králové, která byla příjemcem dotace. (Poznámka: Knihovna města Hradce Králové pro sebe z těchto financí nečerpala, veškerá podpora byla směřována do ostatních knihoven.)

Sety, vybavení i literatura byly zakoupeny a doručeny do knihoven v závěru roku 2022 a knihovny s nimi začaly pracovat na začátku roku 2023. Tato druhá dotace Královéhradeckého kraje činila 560 000 Kč, v roce 2022 bylo z této částky vyčerpáno 409 327,15 Kč.

2. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

2.1. Poradenská a konzultační činnost

Konzultace byly poskytovány podle místní potřeby jak knihovníkům, tak i zřizovatelům profesionálních i neprofesionálních knihoven. Celkem bylo za rok 2022 poskytnuto 581 konzultací. V rámci výkonu RF bylo vykonáno 254 metodických návštěv v knihovnách. Většina metodických návštěv proběhla společně s rozvozem výměnných souborů a byla při nich zkontrolována činnost knihoven a deník knihovny a řešeny místní problémy.

Středa 9. 11. 2022 byla konzultačním dnem k podávání grantových žádostí VISK a K21. Metodické oddělení vypracovalo 7 žádostí nebo pomohlo s jejich vypracováním. Dále metodické oddělení poskytlo konzultace i přímou pomoc 5 obcím při přípravě žádostí do dotačního titulu Královéhradeckého kraje z Programu obnovy venkova se zaměřením na modernizaci prostorového vybavení knihoven v obcích do 3 000 obyvatel.

Na webu KMHK je pro knihovníky okresu spravován oddíl Pro knihovníky <http://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky>. Zde lze nalézt metodické materiály pro práci v knihovnách, dokumenty ke stažení i podklady k dalšímu vzdělávání. Podle potřeb knihoven je oddíl doplňován o nová témata, aktualizován a doplňován novými informacemi. Novou sekci je rozcestník Rekonstrukce a úpravy knihoven <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/sluzby/rekonstrukce-a-upravy-knihoven>, který je odrazovým můstkem pro zřizovatele knihoven, kteří své knihovny chtějí rekonstruovat. Na jednom místě jsou zde

soustředěny odkazy na vše, co se týká tématu: příručky, metodické centrum, ale i nábytek, regály, mobiliář, doplňky apod. včetně bezplatného plánovače prostoru. Sekce byla zřízena i v souvislosti s novým dotačním titulem Královéhradeckého kraje na rekonstrukce knihoven.

Tritius REKS v KMHK – regionální systém vznikl v roce 2020 a postupně jsou do něho díky využití dotačního řízení VISK 3 zapojovány malé obecní knihovny:

- rok 2020: Blešno, Librantice, Libřice a Všestary,
- rok 2021: Kratonohy, Předměřice, Syrovátka a Obědovice,
- rok 2022: Dobřenice, Praskačka, Lhota p. L., Jílovice a Dohalice.

Ke konci roku 2022 bylo zapojeno celkem 13 knihoven. Zároveň bylo podáno na rok 2023 dalších 5 žádostí o dotaci VISK 3 na zapojení knihoven v obcích: Libčany, Lovčice, Roudnice a Výrava. Přehled zapojených knihoven včetně dalších informací a pomůcek je k dispozici na <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/tritius-reks>.

Revize webových stránek profesionálních knihoven okresu Hradec Králové proběhla k 24. 10. 2022 s ohledem na publikaci *Webové stránky malých knihoven. Metodické doporučení pro knihovníky v obcích do 3 000 obyvatel*. Vedoucí profesionálních knihoven byli s výsledky revize seznámeni na poradě profesionálních knihoven 25. 10. 2022.

Celostátní i krajské **kampaně** jsou důležitým bodem všech uskutečněných porad profesionálních knihoven. Neprofesionální knihovny byly průběžně informovány elektronicky a na všech vzdělávacích akcích pro knihovníky.

Příklady aktivit ke kampaním vzdělávání a udržitelnost – výběr:

- Černilov – Týden pro klima, promítání filmu z festivalu Jeden svět s následnou diskuzí a přednáška o ochraně přírody s doprovodnou výstavou, na webu sekce Udržitelnost a sekce Vzdělávání.
- Nový Bydžov – celoroční vzdělávání pro ukrajinské válečné uprchlíky ve formě výuky českého jazyka.
- Nechanice – VU3V a celoroční cyklus věnovaný zdraví, v jehož rámci proběhly besedy, přednášky, zdravotní procházky a cvičení.
- Smidary – tréninky paměti pro seniory z domu s pečovatelskou službou.
- Knihovna města Hradce Králové – informační den o sociálních službách, v jehož rámci se prezentovaly organizace poskytující sociální služby pro seniory, výstavy na podporu Týdne udržitelného rozvoje, kurzy českého jazyka pro maminky z Ukrajiny atd.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

Do 1. ročníku nové krajské soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje o nejlepší veřejnou knihovnu byla za okres Hradec Králové připravena a přihlášena Obecní knihovna v Čistěvsi. V soutěži ale byla bohužel neúspěšná.

Titul Knihovník Královéhradeckého kraje roku 2022 v kategorii Knihovník/Knihovnice malé veřejné knihovny získala již podruhé Mgr. Jana Kopřivová z Obecní knihovny Předměřice nad Labem. Další oceněnou a novou držitelkou titulu Knihovnice Královéhradeckého kraje roku 2022, tentokrát v kategorii Knihovnice veřejné knihovny, se stala Ilona Hušáková z Městské knihovny Smiřice.

V roce 2022 neproběhl v okrese Hradec Králové žádný průzkum spokojenosti uživatelů. Ve všech prof. knihovnách okresu byl průzkum spokojenosti uživatelů uskutečněn v roce 2019. Neprofesionální knihovny průzkumy nepořádají.

Vývoj návštěvnosti vzhledem k předcházejícím letům:

- U profesionálních knihoven výpůjčky stoupají, ale počet návštěvníků klesl. Počet čtenářů mírně narostl, ale nedosahuje předcovidových hodnot.
- U pověřené KMHK výpůjčky, čtenáři i návštěvníci stoupají. Výpůjčky a čtenáři nedosahují předcovidových hodnot, ale návštěvníků bylo v roce 2022 skoro o 60 000 více než v roce 2019. Je to pravděpodobně způsobeno nárůstem počtu virtuálních návštěvníků.
- Statistické výkazy neprof. knihoven ještě nejsou zpracovány, proto nelze udělat vyhodnocení.

Centrální adresář knihoven za obsluhovanou oblast okres Hradec Králové byl zkontrolován 3/2022 a je aktualizován průběžně.

Do portálu Knihovny.cz je zapojena z okresu pouze Knihovna města Hradce Králové.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Při vzdělávání knihovníků byl kladen důraz na aktuálnost a reálnou možnost využití v knihovnách. Knihovníci jsou vedeni ke spolupráci a k využití potenciálu jejich konkrétního místa působení. Hojně jsou využívány příklady dobré praxe a již hotové materiály k práci. Knihovníci jsou seznamováni s dalšími zdroji, které mohou ke své práci využívat. Knihovnám jsou doporučovány komunitní aktivity na oživení veřejného prostoru a veškeré aktivity na podporu čtenářské a všech dalších gramotností.

Vzdělávací akce pro knihovníky:

- 28. 3. 2022 od 17.00 hod. – E-pokec – online setkání knihoven okresu Hradec Králové – o tom, co se děje v knihovnictví, jak knihovny soutěží, jak se dělají průzkumy, jak rekonstruovat knihovnu a další. 15 účastníků, 2 hod.
- 10. 5. 2022 od 13.30 hod. – Aktiv knihovníků okresu Hradec Králové ve velkém sále CCV. Zážitkové setkání: exkurze ve 3D dílně s tiskem přímo pro účastníky, divadelní ukázka Kamishibai a speciální stolní hry v akci. – 6 účastníků, 2 hod.
- 16.–17. 8. 2022 od 9.00 hod. – Školení Tritius REKS pro začínající knihovníky – 5 à 2 dny účastníků, 10 hod.

Regionální funkce 2022

- 18. 8. 2022 od 9.00 hod. – Školení Tritius REKS pro pokročilé knihovníky – 2 účastníci, 3 hod.
- 25. 10. 2022 od 9.00 do 11.00 hod. – Příběhy pomáhají s problémy – Bc. Markéta Poživilová přednášela nejen o pohádkoterapii a biblioterapii: jak je realizovat v knihovnách a co je k tomu potřeba. Představení webu projektu, konkrétní tipy, jak pracovat s knihami, materiály k tématu. 20 účastníků, 2,5 hod.
- 6. 12. 2022 od 13.30 hod. – „Knihovnický potlach“ – povídání o knížkách, o příbězích, o tom, co vás trápí a zajímá... o životě. Pořad pro knihovníky okresu HK v zasedací místnosti KMHK. 9 účastníků, 1,5 hod.

Další vzdělávání pro profesionální knihovníky okresu:

- 8. 2. 2022 – Online školení Statistika 2022
- 14. 6.2022 – Udržitelnost v knihovnách
- 6. 12. 2022 – Vyprávěcí kostky

Proběhlo 6 porad profesionálních knihovníků (5 fyzicky, 1 online) a 6 vzdělávacích akcí (5 fyzicky, 1 online).

2.4. Budování výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		392	23 537
z toho	první půjčení dokumentů	392	23 537
	prolongace	0	0

Všechny střediskové knihovny nakupují knihy do výměnných knihovních fondů, zpracovávají je, sestavují a distribuují výměnné soubory neprofesionálním knihovnám ve svém obvodu (dle geografického rozložení tak, aby vzdálenost mezi střediskem a obsluhovanou neprof. knihovnou byla co nejmenší).

Výměnný fond zaznamenal přírůstek 2 121 knihovních jednotek.

Na neprofesionální knihovny okresu bylo rozvezeno ve výměnných souborech celkem 23 537 knihovních jednotek. Skladba VS je zpravidla určována knihovníkem obsluhované knihovny s přihlédnutím k místním poměrům a zvyklostem. Poskytování výměnných souborů považuje stále většina knihoven a jejich zřizovatelů za neocenitelné.

2.5. Pomoc při revizi a aktualizaci fondů v obsluhovaných knihovnách

Proběhlo 11 revizí malých obsluhovaných knihoven. V 12 neprofesionálních knihovnách proběhla aktualizace VF.

2.6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Knihovna města Hradce Králové nenakupuje ani nezpracovává knihovní fond z prostředků provozovatele. K tématu jak tvořit knihovní fond jsou poskytovány běžné konzultace.

2.7. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit

Za praktickou pomůcku lze považovat webový rozcestník pro knihovníky <https://www.knihovnahk.cz/pro-knihovniky/sluzby/momo-aneb-mozkova-mozaika>. Z nabízených vzdělávacích akcí (v roce 2022 byly takové akce 4) si knihovníci odnášejí hotové programy, které pak mohou ve svých knihovnách rovnou použít. Knihovna města Hradce Králové tedy nevyjíždí realizovat akce do knihoven, ale průběžně a dlouhodobě knihovníky učí, jak takové akce uspořádat, kde hledat další hotové scénáře a partnery. Vychází z předpokladu, že je lepší tyto dovednosti knihovníky naučit než jim dlouhodobě vykrývat potřebu místních akcí. Mezi knihovnami KMHK podporuje i vzájemnou burzu nápadů. V obcích, kde je mimo knihovnu i škola, je mezi nimi navázána spolupráce. Někde se omezuje pouze na cca 1 návštěvu třídy v knihovně, ale jsou místa, kde je tato spolupráce bohatá a akce jsou měsíční. Akcím a dalším aktivitám se daří hlavně tam, kde prostory prošly nějakou rekonstrukcí nebo vylepšením.

Příklady komunitních knihoven:

- Obecní knihovna Čistěves – spolupráce se všemi spolky v obci i OÚ, výtvarné dílny pro děti i dospělé, knihovnický bál, dětský karneval, lampionový průvod...
- Obecní knihovna Kunčice – je umístěna v Centru volného času v Kunčicích společně s rodičovským centrem, klubem důchodců a klubem sportovců. Díky tomu se aktivity vzájemně prolínají a vlastně je těžké určit, které aktivity patří pod knihovnu. V Centru probíhají každý den včetně víkendu různé tréninky, setkání rozličných klubů apod. Výběr programů ze zprávy o činnosti: Dětský klub Rosnička pro děti bez doprovodu rodičů, kruhový trénink, kytarový kroužek pro děti a kytarový kroužek pro dospělé, kondiční cvičení, kavárna pro dříve narozené, „Poškoláček“ pro starší děti – cvičení a malování, jóga...
- Obecní knihovna Hřibsko – hudební festival, den dětí, výtvarné dílny... Citace z komentáře výkazu KULT, tak jak ho sepsala knihovnice Michala Tluchořová: „*Naši knihovnu v Hřibsku vnímám nejen jako KNIHOVNU, ale jako PROSTOR pro setkávání občanů různého věku. Myslím si, že u nás je každý hrdý, když může říct ‚Chodím do knihovny,‘ protože tady si každý najde TO SVÉ.*“

2.8. Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Servis informačních technologií byl realizován 32 návštěvami v 16 knihovnách ve spolupráci se servisními pracovníky AKS Tritius a Clavius. Jednalo se o plánovanou údržbu dat, nastavení systému v souvislosti s přechodem na vyšší stupeň AKS a řešení aktuálních problémů v místě.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2022

Regionální funkce na Královéhradecku jsou poskytovány střediskovým systémem. Výhodami tohoto systému jsou: osobnější přístup k malým knihovnám, pružnější využívání fondů, rychlejší reakce na požadavky knihoven, časová úspora a v neposlední řadě mají neprofesionální knihovníci spádově blíž do svých střediskových knihoven než do KMHK.

Poskytování výměnných souborů považuje stále většina knihoven a jejich zřizovatelů za neocenitelné. Je to služba, které si obce považují asi nejvíce. Dále možnost konzultací o všech problémech, které se místně mohou vyskytnout. Velkou oblibu mají i praktické výměnné burzy zkušeností, které se rozvíjejí v rámci spolupráce mezi knihovnami, a snahou je tuto spolupráci dále podporovat.

Administrativně i časově náročné je správně zúřadovat desítky finančních dotací a darů od obcí na nákup knih do výměnných fondů. Tato administrativa je složitá a obsáhlá a vyžaduje důsledný aparát na správné vyřízení a dodržení všech podmínek a termínů dotací, které od malých obcí jsou ale nízké (nejnižší dotace činí 1 000 Kč).

Zároveň je velmi důležitá informovanost zřizovatelů knihoven o službách, které jsou jejich knihovnám v rámci RF poskytovány.

RF v okrese jsou velmi vítané. To, že obecně naše služby jsou vnímány jako potřebné a na úrovni, dokázala právě vstřícnost obecních úřadů při jednáních o příspěvcích na nákup knih do výměnných knihovních fondů. Na existenci regionálních služeb je závislá existence mnoha malých knihoven v okrese.

Projekty

Pracovníci metodického oddělení se podílejí na projektech

- Bookstart – S knížkou do života <http://www.skvizkoudozivota.cz/>
- Lovci perel <https://www.lovciperel.cz/>
- Šablona webu pro malé knihovny <http://webknihovny.cz/>

Zprávu sestavila: Bc. Kateřina Hubertová, Knihovna města Hradce Králové

S knížkou do života – BOOKSTART – seznam zúčastněných knihoven

	OBEC	KNIHOVNA
1	Batňovice	Obecní knihovna Batňovice
2	Blešno	Obecní knihovna Blešno
3	Bystřice	Knihovna Bystřice
4	Černilov	Místní knihovna v Černilově
5	Červený Kostelec	Knihovna Břetislava Kafky Červený Kostelec
6	Česká Skalice	Knihovna Barunky Panklové
7	Dobruška	Městská knihovna Dobruška
8	Dolní Kalná	Obecní knihovna Dolní Kalná
9	Doudleby nad Orlicí	Místní knihovna
10	Dvůr Králové nad Labem	Městská knihovna Slavoj
11	Hněvčeves	Obecní knihovna Hněvčeves
12	Hořice	Městská knihovna
13	Hoříněves	Obecní knihovna Hoříněves
14	Hostinné	Městská knihovna Hostinné
15	Chlumeck nad Cidlinou	Městská knihovna a TIC Chlumeck n. C.
16	Jičín	Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně
17	Kostelec nad Orlicí	Městská knihovna Kostelec nad Orlicí
18	Lázně Bělohrad	Městská knihovna Lázně Bělohrad
19	Lodín	Místní knihovna Lodín
20	Lovčice	Obecní knihovna Lovčice
21	Lukavec u Hořic	Místní knihovna v Lukavci u Hořic
22	Náchod	Městská knihovna Náchod, o. p. s.
23	Nechanice	Štolbova městská knihovna Nechanice
24	Nepolisy	Obecní knihovna Nepolisy
25	Nová Paka	Městská knihovna
26	Nové Město nad Metují	Městská knihovna
27	Nový Bydžov	Městská knihovna Nový Bydžov
28	Pecka	Knihovna Kryštofa Haranta
29	Prasek	Obecní knihovna Prasek
30	Radvanice	Obecní knihovna Radvanice
31	Rtyně v Podkrkonoší	Městská knihovna Rtyně v Podkrkonoší
32	Rychnov nad Kněžnou	Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou
33	Stará Paka	Místní knihovna Stará Paka
34	Stračov	Obecní knihovna Stračov
35	Studnice	Obecní knihovna Studnice
36	Syrovátka, pošta Lhota p. L.	Obecní knihovna Syrovátka
37	Špindlerův Mlýn	Městská knihovna Špindlerův Mlýn
38	Teplice nad Metují	Městská knihovna Teplice nad Metují
39	Trutnov	Městská knihovna s reg. funkcemi v Trutnově
40	Třebechovice pod Orebem	Heldova městská knihovna
41	Úpice	Městská knihovna Úpice
42	Vamberk	Městská knihovna Vamberk
43	Vrchlabí	Městská knihovna Vrchlabí
44	Výrava	Obecní knihovna Výrava
45	Vysoké Veselí	Knihovna Vysoké Veselí
46	Žacléř	Městská knihovna Žacléř
47	Žlunice	Místní lidová knihovna Žlunice

Oblast
Jičín

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně

1. Cíle a zajištění regionálních funkcí v roce 2022

Knihovna Václava Čtvrťka navazuje na předchozí praxi plnění regionálních funkcí, zohledňuje aktuální podmínky a inspirované se celostátními zkušenostmi a trendy.

Síť obsluhovaných knihoven

- 1 základní knihovna pověřená výkonem regionálních funkcí

Obsluhované knihovny k 31. 12. 2022:

- 12 základních knihoven s profesionálním pracovníkem
- 1 specializovaná knihovna – Knihovna Regionálního muzea a galerie Jičín
- 59 knihoven s dobrovolným knihovníkem
- 4 pobočky

Nové v roce 2022:

- Místní knihovna Holín – knihovna otevřena po rekonstrukci, nová knihovnice
- Místní knihovna Židovice – probíhá rekonstrukce knihovny

Hodnocení finančního zajištění regionálních funkcí včetně finanční podpory od zřizovatelů

Na rok 2022 poskytl Královéhradecký kraj na zajištění regionálních funkcí knihovně 1 818 800 Kč a 37 400 Kč na navýšení platů. Z této dotace byla hrazena zejména metodická práce, zpracování knih, materiál a ostatní služby. Dotaci od Královéhradeckého kraje na zajištění regionálních funkcí knihovna zcela využila. Na nákup knih do výměnného fondu přispělo také všech 56 obecních úřadů na základě darovacích smluv a jedné smlouvy o poskytnutí dotace na nákup knih do výměnného fondu v rámci regionálních knihovnických služeb částkou 375 868 Kč. Uzavírání smluv na nákup knih do výměnných fondů se zřizovateli obsluhovaných knihoven je administrativně náročné. Musí mu být věnován pracovní čas, který byl původně určen na praktickou metodickou pomoc. Pro pokračování systému získávání finančních prostředků na nákup výměnného fondu v následujícím roce byly v listopadu rozeslány návrhy nových darovacích smluv všem zřizovatelům obsluhovaných knihoven. Je důležité, aby byl zachován systém smluv. V případě přechodu na dotace u většiny obcí bude nutné navýšit úvazek k jejich zpracování a zejména ke zpracování vyúčtování.

Personální zajištění regionálních funkcí

Počet pracovních úvazků 2,6.

- Metodička 1,0 úvazek – činnost týkající se knihoven okresu, pomoc při tvorbě webových stránek, revize, statistické rozbory, komplexní zpracování kmenového fondu knihoven.
- Ředitelka 0,1 úvazku – vzdělávání, porady.

- Pracovnice oddělení služeb knihovnám – 0,8 úvazku – příprava výměnných souborů, jejich evidence, aktualizace webových stránek místních knihoven, pomoc při revizích.
- Akvizice 0,4 úvazku – nákup a zpracování fondu.
- Pracovnice automatizace 0,1 úvazku – automatizace v pověřených knihovnách, příprava vzorových projektů.
- Ekonomka 0,1 úvazku – účetní operace týkající se regionálních financí.
- Řidič 0,1 úvazku – rozvoz výměnných souborů, ochrana a údržba dokumentů.

2. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

2.1. Poradenská a konzultační činnost

Počet metodických návštěv: 90. Počet poskytnutých konzultací: 436, z toho 175 bylo uskutečněno e-mailem nebo telefonicky.

Nejčastěji se konzultace týkala problematiky roční statistiky, jednání s obecními úřady o uzavření smlouvy o poskytnutí dotace na nákup knih do výměnných fondů v rámci regionálních funkcí na rok 2022 a pomoci s registrací do projektu S knížkou do života. V listopadu byly rozeslány zprávy o činnosti oddělení regionálních funkcí a využití poskytnutých finančních prostředků všem zřizovatelům obsluhovaných knihoven.

Sedmi obecním úřadům byla poskytnuta praktická pomoc s vyplněním žádostí o grant VISK 3 na rok 2023 na počítače a notebooky. Knihovny, které podaly včas žádost na rok 2022, grant úspěšně získaly.

Žádost o novou krajskou dotaci vyhlášenou na přelom roku 2022 a 2023 na rekonstrukce a vybavení knihoven nepodala žádná z obcí na Jičínsku. V předběžném zjišťování zájmu o vyhlášení dotace 10 obcí vyplnilo dotazník, ale od žádosti upustily, protože podmínky dotace nevyhovují jejich potřebám (potřebují vyšší nebo nižší finanční částku; nemohou, protože žádaly ze stejného programu...).

V rámci regionu každoročně probíhají konzultace a přímá pomoc se zpracováním statistických výkazů. Byla provedena kontrola statistických výkazů všech veřejných knihoven a příslušných komentářů. 76 statistických výkazů včetně komentáře bylo v daném termínu zasláno SVK HK a vloženo do databáze NIPOS.

Rozvoj webu Pro knihovny a pomoc při správě webů obsluhovaných knihoven

Webové stránky: 60 místních knihoven, z toho 58 knihoven používá šablonu webknihovny.cz. Pomoc s weby obsluhovaných knihoven probíhá dle požadavků knihovníků. Revize webů knihoven do 3 000 obyvatel probíhá každý rok.

Portál pro knihovny na webu Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně měl 1 498 návštěv.

Pravidelně je doplňován materiály pro obsluhované knihovny a jejich zřizovatele. Každý rok je vystaven aktualizovaný statistický deník knihovny v elektronické podobě.

Novinkou na Portálu je nabídka vzdělávání Tipy na online vzdělávání pro knihovníky a knihovnice v části Důležité odkazy, která vznikla spoluprací metodiků pověřených knihoven Královehradeckého kraje. <https://bit.ly/3JarAHW>

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně využívala k propagaci akcí facebook, instagram a uživatelský profil Čtipíska Knihovnického na facebooku. Záznam z akcí a online besed, videonávody a podcasty jsou vystavovány na youtube.

Kampaň Vzdělávání v knihovnách

Knihovny regionu se pravidelně účastní krajských knihovnických kampaní a celostátních knihovnických akcí.

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně uvedla únikovou hru o poznávání historie budovy knihovny „Zpátky v čase se Čtipískem“.

Vzdělávání se věnovaly i ostatní knihovny regionu:

Knihovna Kryštofa Haranta Pecka

- Kurz anglického jazyka pro pokročilé
- Výuka ČJ pro Ukrajince
- Dějiny městečka Pecky v rámci oslav 700. výročí první písemné zmínky hradu Pecka
- Jak na počítač – výuka počítačové gramotnosti pro seniory
- Mezníky stoleté historie v kronice v rámci oslav 700. výročí první písemné zmínky hradu Pecka

Obecní knihovna Eduarda Štorcha Ostroměř

- Seznámení s časopisem Čtyřlístek
- Jak na chytrý telefon – Jak ovládat PC – tablet
- O bylinkách a mastičkách – bylinkář Karel Štenbauer
- Projekt „Prázdniny v Podchlumí“ – příměstské tábory pro děti 5–10 let

Městská knihovna Lázně Bělohrad

- Hudba vnitřní svobody – Jan Hocek
- Cesta dětí ke čtení – Mgr. Jan Horák
- Proměny a historie kamenolomu Javorka – Ing. Žoček
- Japonsko a čaj – Jan Martinec

Knihovna Karla Jaromíra Erbena Miletín

- DÁME GAME
- Krkonošská kuchařka
- Katalánsko
- Besedy pro mateřskou a základní školu

Městská knihovna Nová Paka

- Moudrá sovička – Jak na tablet a mobilní telefon, Práce s mobilním telefonem

- Jiří Halda – Dítě není malý dospělák – online
- Bezpečný svět internetu – pan Maněna
- Klára Smolíková pro 3. a 4. třídy
- Žižka – pan profesor Čornej
- Marek Herman – Chytrý telefon, hloupí lidé

Městská knihovna Hořice

- Podoby Sherlocka Holmese
- Žhavé nebe nad Československem
- Rumunské Karpaty – cesty časem
- Jak Eda ke kompostu přišel
- Beseda s historikem a spisovatelem Petrem Čornejem

Městská knihovna Libáň

- Jak na tablet a chytrý telefon
- Vévoda Albrecht Václav Eusebius z Valdštejna
- Česovské valy

Místní knihovna Stará Paka

- Prvňáčci v knihovně
- Povídám, povídám pohádku
- Cestopisné povídání Ladislava Chluma
- Den pro dětskou knihu – kvízy se Čtyřlístkem

Městská knihovna Fráni Šrámka Sobotka

- „Příběhy lesa“ – fotografie PhDr. Čestmíra Junga
- Povolání knihovnice
- Jarní vyprávění
- Lidové zvyky
- Kyrgyzstán – země vysokých hor a šťastných lidí

Malé obecní knihovny jičínského regionu

- Beseda s Andreou Poprovou
- Celostátní knihovnické setkání na téma Osobnosti českého ráje
- Poslední chvíle s předškoláky
- Letem světem s Bolkem a Lolkem
- Návštěva základní školy v knihovně
- Kam s ním – ekologická přednáška
- Trénink paměti
- Literární podvečer k výročí úmrtí B. Němcové
- Květnové události roku 1945 v Lukavci – čtení z kroniky obce

Publikační činnost:

Paní ředitelka Mgr. Jana Benešová je členkou redakční rady knihovnického zpravodaje „U nás“. Do zpravodaje bylo zasláno 7 příspěvků, autory jsou zaměstnanci jičínské knihovny, vedoucí městských knihoven regionu a dobrovolné knihovnice knihoven regionu.

V regionálním tisku a internetových zpravodajstvích bylo uveřejněno 101 článků o knihovnách a knihovnicích regionu.

Každý měsíc přispívá jičínská knihovna do Jičínského zpravodaje ve své rubrice a zveřejňuje pozvánky na rozmanité akce, které pořádá. Každý měsíc vychází článek o jedné osobnosti Jičínska.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

Oceňování knihovníků a účast v soutěžích:

Knihovnicí Královéhradeckého kraje se staly paní Alena Pospíšilová, Eva Pantlíková, obě za Knihovnu Antonína Bocha v Libošovicích v kategorii Knihovnice malé veřejné knihovny, a paní Stanislava Najmanová z Městské knihovny Hořice v kategorii Knihovnice veřejné knihovny. Ocenění si převzaly 12. října 2022 na slavnostním večeru v konferenčním sále Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové.

Proběhlo zde také vyhlášení prvního ročníku soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje, ve které se na prvním místě umístila Knihovna Bystřice. Cenu převzala knihovnice Anna Martínková spolu se starostkou Martinou Sálovou Vlkovou. Bystřická knihovna získala také cenné ocenění v celostátní soutěži Knihovna roku. Na slavnostním setkání v Zrcadlové kapli v Klementinu v Praze byl předán diplom za vytvoření útulného prostoru knihovny a za inspirativní práci s malými čtenáři. Knihovna byla jednou z osmi takto oceněných v rámci celé republiky.

Průzkumy spokojenosti uživatelů:

V roce 2022 provedla Městská knihovna Nová Paka průzkum spokojenosti mezi svými čtenáři.

Aktualizace centrálního adresáře:

Adresář knihoven byl aktualizován podle požadavků Národní knihovny České republiky.

Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2022:

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně je plně zapojena do portálu Knihovny.cz.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

48 vzdělávacích akcí (z toho 14 v rámci regionálních funkcí) se účastnilo celkem 339 knihovníků (164 v rámci regionálních funkcí). Vzdělávání probíhalo celkem 110 hodin

(v rámci regionálních funkcí 44 hodin). Na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí se uskutečnilo 8 akcí s účastí 73 knihovníků.

Uskutečněné akce roku 2022:

- Workshop „Jak na to“ – čtenářská SMS, čtenářský los
- Městečko Kybernetov
- Canva opáčko pro knihovníky
- Svět knihy Praha
- Grafika pro knihovníky
- Canva PRO pro knihovníky
- Tematický zájezd do Městské knihovny Antonína Marka Turnov, pobočka nádraží, a Muzea Českého ráje v Turnově

Všem knihovnám byly v průběhu roku předávány informační letáčky o aktuálním dění v oboru, o připravovaných akcích, knihovnicko-informační zpravodaj „U nás“ a další knihovnické materiály.

2.4. Budování výměnných fondů

Výměnný fond byl budován s ohledem na potřeby především malých knihoven. Na nákup knih do výměnného fondu přispělo 56 obecních úřadů částkou 375 868 Kč. Celá částka byla použita na nákup nových knih. Na nákup dokumentů do výměnného fondu z dotace od Královéhradeckého kraje bylo vyčerpáno 160 00 Kč.

2022		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		573	35 131
z toho	první půjčení dokumentů	210	13 210
	prolongace	363	21 921

Aktualizace probíhá pravidelně, především u výměnných souborů přivezených z knihoven regionu.

Revize proběhne v termínu dle vyhlášky č. 88/2002 Sb. Ministerstva kultury ČR ze dne 21. února 2002 k provedení zákona č.257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb.

2.5. Pomoc při revizi a aktualizaci fondů v obsluhovaných knihovnách

Pomoc při revizi knihovních fondů obsluhovaných knihoven: 16 místních knihoven. K urychlení revizí byla u 15 knihoven použita elektronická čtečka kódů. Bylo zrevidováno 4 856 svazků.

Ve 4 knihovnách se uskutečnila aktualizace. Fondy 2 knihoven byly po aktualizaci zpracovány do regionálního knihovního systému. Pravidelně probíhá aktualizace vlastních fondů obsluhovaných knihoven z hlediska parametrů standardu pro dobrý fond.

2.6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Metodické oddělení zapsalo a zkatalogizovalo do regionálního knihovního systému pro 9 místních knihoven 220 dokumentů z vlastních knihovních fondů.

2.7. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit

Nabídka metodické pomoci na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit je předávána knihovnám na informačním letáku metodického oddělení. V oblasti vzdělávání k podpoře aktivit byla připravena pestrá nabídka.

- Workshop „Jak na to“ – čtenářská SMS, čtenářský los
- MĚSTEČKO KYBERNETOV
- Canva opáčko pro knihovníky
- Canva PRO pro knihovníky

Praktická pomoc při realizaci kulturních, vzdělávacích a komunitních akcí byla vyžádána několika knihovnami. Příklady pomoci:

- Grafické zpracování pozvánky a programu na 3denní celostátní knihovnickou akci – Libošovice
- Praktická pomoc při pasování na čtenáře – Úlibice
- Canva registrace PRO a vytvoření týmu – Hořice, Bystřice, Úhlejov, Nová Paka
- Grafické zpracování plakátu – Sobotka

Skvělým příkladem v plnění komunitní role v obci jsou knihovny v Bystřici a v Libošovicích. Knihovnice se spolupodílejí na širokém spektru kulturního života v obci a pracují se všemi věkovými skupinami obyvatel.

2.8. Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Automatizovaný knihovní systém je aktualizován dodavatelskou firmou formou vzdálené správy. Do regionálního knihovního systému je napojeno 36 knihoven. V tomto počtu je zajištěno optimální využití automatizovaného systému v obsluhovaných knihovnách. Za současné situace by nebylo efektivní zapojovat další knihovny. Místní knihovna Vidonice je napojena na Verbis Knihovny Kryštofa Haranta v Pecce, pod kterou jako pobočka patří.

48 místních knihoven má na svých webových stránkách vystaven online katalog (v rámci budování celookresního souborného katalogu).

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2022

Díky účelnosti a úspornosti při nakládání s finančními prostředky určenými na fungování regionálních funkcí bylo možno všechny služby zajistit v dostatečné míře i kvalitě. Velmi

důležitou součástí je finanční podpora zřizovatelů knihoven, díky jejichž příspěvkům lze poskytnout čtenářům malých knihoven rozmanitější nabídku titulů z výměnného fondu. V posledních letech je výměnný fond rozšiřován také o uživateli stále více žádané audioknihy a stolní hry.

Celostátní cenu Knihovna roku uděluje ministr kultury od roku 2003 jako výraz ocenění dlouhodobých zásluh o rozvoj knihovnictví v obcích nebo mimořádného přínosu k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb. Kritéria pro hodnocení postihují šíři a rozmanitost práce knihoven i existenci nutných základních podmínek vytvářených samosprávou. Soutěž je jedním z podnětů pro přeměnu knihoven především v malých městech a obcích na moderní centra kulturního a společenského života a zvýšení jejich prestiže. Královehradecký kraj a okres Jičín v kategorii Základní knihovna reprezentovala Knihovna Bystřice, která získala diplom za vytvoření útulného prostoru knihovny a za inspirativní práci s malými čtenáři.

Zprávu sestavila: Helena Vejvarová, Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně

1. Cíle a zajištění regionálních funkcí v roce 2022

Stejně jako v předchozích letech Městská knihovna Náchod zodpovědně pokračovala ve své činnosti tak, aby docházelo k poskytování kvalitních knihovnických a informačních služeb všem zájemcům na území našeho regionu a prostřednictvím nabízených služeb se zvýšila úroveň činnosti i těch nejmenších knihoven.

Síť obsluhovaných knihoven se naposledy změnila v roce 2021, kdy Zastupitelstvo obce Velká Jesenice rozhodlo zrušit Místní knihovnu ve Veselici. Vyřazení této knihovny z evidence knihoven pak v říjnu 2021 posvětilo i Ministerstvo kultury. K jiné změně od té doby nedošlo. Z důvodu nezájmu zřizovatele zůstává od konce roku 2016 pozastavena činnost Obecní knihovny Hynčice. I nadále platí, že obec nemá zájem knihovnu definitivně rušit. Mezi obsluhované knihovny patří i Odborná knihovna Oblastní nemocnice Náchod, která využívá výměnné fondy.

Na výkon regionálních funkcí přidělil Krajský úřad Královéhradeckého kraje knihovně dotaci ve výši 2 295 900 Kč, což je o 8 100 Kč méně než v předchozím roce. Na nákup výměnného fondu přispělo 48 zřizovatelů neprofesionálních knihoven částkou 384 093 Kč, což je o 24 919 Kč více než v předchozím roce.

Část obcí zřizuje více knihoven (Studnice, Kramolna, Velichovky, Rychnověk, Provodov-Šonov, Nahořany a Zábrodí), proto je počet přispívajících obcí nižší než počet knihoven.

Některé obce vydávají značné částky na nákup literatury do fondu vlastní knihovny a služeb výměnných souborů využívají minimálně (Hoříčky, Chvalkovice, Adršpach). Tyto obce na nákup výměnného fondu nepřispívají.

Regionální služby v okrese zajišťovali v roce 2022 pracovníci s přepočteným úvazkem 2,65. Z toho bylo 1,8 úvazku metodika, 0,65 zpracování fondu a 0,2 úvazku řízení a ekonomika. Úvazek zůstal stejný jako v roce předchozím.

Knihovnické služby byly objednány u čtyř profesionálních knihoven s právní subjektivitou (Červený Kostelec, Jaroměř, Nové Město nad Metují a Police nad Metují). Tyto knihovny zajišťují tvorbu a distribuci výměnných souborů z prostředků dotace na regionální funkce i z prostředků přispívajících obcí, a dále poradenskou a konzultační činnost pro základní knihovny provozované obcemi příslušných střediskových obvodů. Městská knihovna Jaroměř zajišťuje pro obecní knihovny svého obvodu i revize fondů. Revize ostatních neprofesionálních knihoven zajišťuje pověřená knihovna Náchod.

2. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

2.1. Poradenská a konzultační činnost

- Konzultace byly podle potřeby poskytovány pracovníkům obsluhovaných knihoven i zřizovatelům těchto knihoven. Týkaly se především výběru knih z výměnného fondu, dokončení revize výměnného fondu, zpracování statistiky, dotačních programů pro knihovny, automatizace knihoven, soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Celkem bylo poskytnuto 81 konzultací.

Další odpovědi na dotazy vedené telefonicky nebo e-mailem nejsou v počtu zohledněny, jedná se o velké množství kratších informací, které jsou poskytovány na vyžádání i z vlastní iniciativy.

- V roce 2022 se uskutečnilo 185 metodických návštěv, což jsou v průměru 3,1 návštěvy na jednu neprofesionální knihovnu. Metodické návštěvy se týkaly především rozvozu výměnného fondu, automatizace knihoven, aktualizace a revize fondu neprofesionálních knihoven, soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje, přestěhování knihovny a zaučení nových knihovnic.
- Všem profesionálním i neprofesionálním knihovnám byla poskytnuta pomoc při sestavování statistických výkazů.
- Do VISKu podala náchodská knihovna dva projekty, oba se týkají automatizace obecních knihoven. Knihovny ve Slatině nad Úpou a v Žernově, které spadají pod střediskovou knihovnu v Červeném Kostelci, by rády přešly z Clavia na Tritius REKS. Do regionálního automatizovaného systému střediskové knihovny v Novém Městě nad Metují bychom chtěli nově připojit Obecní knihovnu v Nahořanech.

Se žádostí do VISKu pomohla pověřená knihovna Knihovně Břetislava Kafky v Červeném Kostelci a také obecním úřadům v Martínkovicích a v Zábrodí. Oba zřizovatelé chtějí pro své knihovny nové počítače a promítací techniku, v Martínkovicích žádají dotaci i na tiskárnu a čtečku. Městské knihovně v Polici nad Metují bylo vyhotoveno vyjádření pověřené knihovny k projektu na přechod z Clavia na Tritius.

Knihovnám ve Studnici, v Řešetově Lhotě a v Heřmanicích byla poskytnuta pomoc při vyúčtování dotace VISK.

Všem starostům byla předána informace jak k VISKu, tak i k nové krajské dotaci na rekonstrukci a vybavení knihoven. Všem také byla zaslána pozvánka na školení, které připravil krajský úřad.

- V roce 2022 byly zautomatizovány knihovny v Trubějově a v Martínkovicích. Obě knihovny jsou napojeny na regionální automatizovaný systém náchodské knihovny e-Verbis. K němu v průběhu roku byla připojena i knihovna v Heřmánkovicích, která až dosud využívala svůj samostatný knihovní program.
- Městská knihovna Náchod spravuje a dál pravidelně aktualizuje oddíl Pro knihovny na svých webových stránkách (proknihovny.mknachod.cz). Jsou zde zveřejňovány aktuální informace z oboru, materiály pro práci v knihovnách, pozvánky na semináře a exkurze, fotogalerie

z exkurzí, výroční zprávy RF, zápisy z burzy nápadů apod. Součástí je i adresář knihoven regionu Náchod.

- V rámci regionálních funkcí pomáhají střediskové knihovny svým neprofesionálním knihovnám se zakládáním a správou webových stránek. Většina těchto knihoven využívá šablonu webknihovny.cz. O vkládání informací a aktualit na webové stránky se ve většině případů stará metodik, protože samotní knihovníci nemají dostatek technických schopností a dovedností k jejich správě. Knihovníci, kteří projeví zájem si své stránky spravovat sami, byli v administraci stránek proškoleni.
- Realizace kampaně Vzdělávání v knihovnách – příklady aktivit pro veřejnost:
Knihovny v regionu pokračovaly ve spolupráci se školami, která je v našem regionu po dlouhá léta na vysoce kvalitní úrovni. Pestrá nabídka exkurzí a vzdělávacích programů určených mateřským, základním a středním školám či školám se specifickými potřebami je hojně využívána. V knihovnách pokračovaly i tradiční vzdělávací programy pro dospělé – trénování paměti, virtuální univerzita třetího věku, Náchodská univerzita volného času. Ve spolupráci s neziskovou organizací Moudrá sovička některé knihovny nabídly seminář pro seniory ve věkové kategorii 65+, kteří se chtějí naučit, jak správně ovládat tablet nebo chytrý telefon a jak se bezpečně pohybovat na internetu.

Městská knihovna v Jaroměři zařadila v roce 2022 mezi vzdělávací programy pro veřejnost také návštěvy místního kostela sv. Mikuláše. Lekce jsou určeny jak pro dospělé návštěvníky, tak pro děti. Náplní lekce pro dospělé návštěvníky je seznámení s historií města i kostela, připomenutí bájí a pověstí vztahujících se k městu a nejbližšímu okolí. Programy pro děti jsou zaměřeny na povídání o významných církevních svátcích a seznámení s historií a základními částmi kostela. V roce 2022 navštívilo kostel téměř 544 dětí a 50 dospělých osob.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

- Do 1. ročníku soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje Městská knihovna Náchod přihlásila Knihovnu Jaroslava City ve Vysokově. Další soutěžící knihovnou se pak na základě doporučení komise stala Obecní knihovna v Heřmánkovicích, která získala v soutěži Vesnice roku Cenu hejtmana za moderní knihovnické a informační služby. Obě knihovny byly co nejlépe připravovány na návštěvu hodnotící komise. Zaměřily se především na knihovní fond, webové stránky knihovny i prostory knihovny. Krajská komise po červencové návštěvě bohužel ani jednu z našich knihoven nevybrala na přední tři umístění, která zaručovala finanční odměnu.
- Pro udělení titulu Knihovník roku 2022 jsme do kategorie Knihovnice/Knihovník malé veřejné knihovny nominovali paní Blanku Kratochvílovou z Obecní knihovny Machov. V kategorii Knihovnice/Knihovník veřejné knihovny ocenění získala PhDr. Marcela Fraňková, bývalá ředitelka Knihovny Břetislava Kafky v Červeném Kostelci.
- Průzkum spokojenosti uživatelů proběhl od srpna do října v Městské knihovně v Broumově. Žádná jiná knihovna průzkum spokojenosti neprovedla.

- Aktualizaci záznamů v centrálním adresáři knihoven si profesionální knihovny zajišťují samy podle aktuálních změn, nejméně však 1x ročně. Aktualizaci záznamů všech neprofesionálních knihoven provedla pověřená knihovna v dubnu.
- Do portálu Knihovny.cz je k 31. 12. 2022 z naší oblasti připojena pouze Městská knihovna Jaroměř. Městská knihovna Náchod ani jiné profesionální knihovny v přípravách nepokročily.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

V roce 2022 se uskutečnily dvě porady profesionálních knihoven. Červnová porada byla výjezdní do Rychnova nad Kněžnou, kde se tamní městská knihovna v roce 2020 přestěhovala do kompletně opravené budovy bývalého kina. Prosincová porada se pak konala v Městské knihovně v Jaroměři.

Dále proběhlo ve střediskových obvodech 7 porad knihovníků neprofesionálních knihoven. Hlavními tématy byly statistické vykazování, aktuální dění v oboru, dotační programy pro knihovny, práce se čtenáři, knižní novinky.

Před Vánocemi rozeslala pověřená knihovna všem knihovníkům v celém regionu dopis s pokyny ke statistice a se zpravodajem U nás.

Pro pracovníky profesionálních i neprofesionálních knihoven uspořádala Městská knihovna v Náchodě tyto akce:

7. 5.	Exkurze knihovníků obecních knihoven	19 účastníků	12 vyuč. hodin
1. 6.	Metodický workshop s herním programem od ALBI	26 účastníků	3 vyuč. hodiny
13. 10.	Setkání dětských knihovníků s ukázkovou besedou	21 účastníků	5 vyuč. hodin

S knihovníky obecních knihoven uspořádala pověřená knihovna exkurzi do Městské knihovny v Rychnově nad Kněžnou. Součástí byla návštěva zámku v Kostelci nad Orlicí, kde účastníky provázela osobně majitel zámku, pan František Kinský. Poslední zastávkou byla Obecní knihovna Jaroslava City ve Vysokově, která zastupovala náš okres v soutěži Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Paní knihovnice Jiřina Bittnerová tady předala knihovníkům spoustu nápadů, co lze v malé knihovně dělat s dětmi i se seniory.

O metodickém workshopu s herním programem od společnosti ALBI vyšel článek v čísle 4/2022 zpravodaje U nás.

Ukázkovou besedu na téma Hobit předvedla pro dětské knihovníky paní Michaela Sehnalová z jičínské knihovny. Besedy se zúčastnili i žáci 7. třídy jedné z náchodských škol. Po besedě proběhla ve studovně náchodské knihovny výměna zkušeností. S takovými programy pro knihovníky z dětských oddělení by knihovna chtěla i nadále pokračovat.

2.4. Budování výměnných fondů

Revize výměnného fondu náhodské knihovny ukázala, že se dosud vykazovala čísla, která neodpovídají skutečnosti. K náhodskému fondu byla navíc do této doby přičtena pouze část knih, které nakoupily z krajské dotace střediskové knihovny. Nyní už jsou všechny tyto chyby uvedeny na pravou míru. Stav výměnného fondu proto ale nenavazuje na předchozí rok.

Stav výměnného fondu k 31. 12. 2022 je 104 199 knihovních jednotek. Roční přírůstek výměnného fondu za rok 2022 je 3 425 knihovních jednotek, úbytek je 2 016 knihovních jednotek. Aktualizace výměnného fondu je průběžná podle potřeby. Vyřazována je zastaralá naučná literatura a beletrie.

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		1153	70808
z toho	první půjčení dokumentů	138	9135
	prolongace	1015	61673

V roce 2022 bylo do 57 obsluhovaných knihoven rozvezeno 138 souborů s 9 135 knihovními jednotkami. V průměru tak bylo do každé knihovny dovezeno 160 knih. Obsluhované knihovny měly k dispozici ještě dalších 1 015 souborů s 61 673 svazky z minulých let.

2.5. Pomoc při revizi a aktualizaci fondů v obsluhovaných knihovnách

Pracovnice metodického oddělení provedly pravidelnou revizi celkem 5 912 knihovních jednotek, a to v osmi knihovnách (v obcích Heřmánkovice, Jetřichov, Martínkovice, Přibyslav, Slavětín, Slavoňov, Trubějov a Vršovka).

V Obecní knihovně v Bohuslavicích byla provedena rozsáhlá aktualizace fondu, kdy bylo vyřazeno 770 svazků a uvolněno místo pro nové knihy z výměnného fondu střediskové knihovny v Novém Městě nad Metují. Fond se aktualizoval také v knihovně v Martínkovicích a ve Velkých Petrovicích.

2.6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

O službu žádá z obsluhovaných knihoven nepožádala.

2.7. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit

Metodická pomoc: ze všech tří vzdělávacích akcí, které Městská knihovna Náchod uspořádala, si účastníci odnesli řadu nápadů pro práci ve svých knihovnách.

Praktická pomoc: knihovně v Dolní Radechové byla poskytnuta pomoc s besedou pro základní školu, knihovně na Kramolně s propagací tradiční vánoční výstavy.

Všechny profesionální knihovny regionu se se ctí zhostily úkolu zvyšovat čtenářskou gramotnost dětí. Knihovny pořádají také pestrou škálu kulturních akcí pro děti i dospělé. Odlišná situace bývá u malých obecních knihoven, kde má velký vliv prostorové vybavení, ale hlavně osobnost knihovníka. Příkladem dobré praxe je Knihovna Jaroslava Cíty ve Vysokově. Probíhají zde jak kulturní, tak vzdělávací akce pro děti i dospělé. Děti mohou dorazit do knihovny každé pondělí na dětský klub, kde se tvoří, kreslí, čte, soutěží, beseduje a hraje se hry. Paní knihovnice také s dětmi připravuje a nacvičuje programy, které poté prezentují na akcích obce. Dospělí a senioři mohou kromě besed navštěvovat i kurz trénování paměti nebo se zúčastnit některého z výletů, které pro ně paní knihovnice Jiřina Bittnerová několikrát do roka připravuje. Díky ní se tak knihovna stala živým společenským centrem obce.

2.8. Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Do regionálního automatizovaného systému je v regionu zapojeno 23 knihoven. Ve středisku Náchod je 16 knihoven zapojeno v regionálním systému e-Verbis, ve středisku Nové Město nad Metují jsou 3 knihovny připojeny v regionálním systému Tritius a ve stejném systému jsou připojeny 4 knihovny ve středisku Jaroměř. V roce 2022 nebyl zapotřebí žádný speciální zásah.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2022

V regionu Náchod jsou regionální funkce poskytovány střediskovým systémem, který tu má dlouholetou tradici. Výhodou je blízkost malých knihoven ke střediskům, osobnější přístup k malým knihovnám, dlouhodobé budování vztahů a vazeb s knihovníky i zřizovateli.

Díky dotaci na výkon regionální funkce je možno všestranně rozvíjet knihovnickou činnost a regionální služby se tak stávají jasným přínosem v podpoře veřejných knihoven.

Nejocenenější službou jsou cíleně budované výměnné fondy pro využití v obecních knihovnách. Finanční podpora zřizovatelů neprofesionálních knihoven pak umožňuje budovat širší a pestřejší výměnný fond, který ve svém důsledku znamená možnost nabídnout čtenářům neprofesionálních knihoven větší a širší nabídku titulů.

Zprávu sestavila: Adéla Vlachová, Městská knihovna Náchod

Oblast
Kostelec n. Or.

Městská knihovna Kostelec nad Orlicí

1. Cíle a zajištění regionálních funkcí v roce 2022

Síť knihoven: 3 profesionální + 18 neprofesionálních + 4 pobočky profesionální knihovny + 1 pobočka neprofesionální knihovny. Regionální služby byly zajištěny výhradně z dotace na regionální funkce v celkové výši 668 500 Kč, z toho na nákup výměnných fondů bylo věnováno 122 335 Kč. Obce na nákup výměnných fondů nepřispívají, ale podporují nákup do vlastních fondů neprofesionálních knihoven. V roce 2022 nakoupily 613 k. j. celkem za 178 943 Kč. Částka je za knihy, předplatné periodik a licence. Prostory skladu RF v Týništi nad Orlicí (nájem v rozpočtu) převzala městská knihovna, ale dle státní regulace energií nedošlo ke změně majitele elektroměru (město Kostelec nad Orlicí). Částka z položky nájem byla převedena na položku materiál a majetek.

2. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

2.1. Poradenská a konzultační činnost

- Nejčastějším tématem poradenské činnosti bylo zavádění regionálního AKS do knihoven a pomoc při sestavení webových stránek knihovny alespoň v rámci webových stránek obce.
- Pomoc při podávání žádostí o dotace byla ze strany knihoven, potažmo obecních úřadů hlavně informativní.
- Regionální AKS aktivně používají 4 knihovny. Ve dvou knihovnách je používání AKS ve fázi učení a testování. Knihovnice jsou dřívějšího data narození a samostatná práce s výpočetní technikou a AKS u nich vyžaduje delší dobu zaučení. V dalších dvou knihovnách zájem o používání AKS je, ale nejprve musí během roku 2023 vyřešit technické vybavení.
- Prostorové řešení je na možnostech obce. Často jsou knihovny nevhodně umístěny v patře obecních úřadů, kde však nejsou jiné vhodné prostory v přízemí. Technické vybavení knihoven v regionu se dost liší. Opět je to na možnostech a hlavně přístupu zřizovatele. O možnostech využití různých dotačních programů byly obce informovány e-mailem a na webu pověřené knihovny je nabídka několika dotačních programů (<https://biblio.cz/region/ruzne-odkazy/#dotacni-programy>).
- Na webu pověřené knihovny sekce Pro knihovny samozřejmě funguje a průběžně se aktualizuje. Některé knihovnice však stále upřednostňují informace zaslané e-mailem.
- Již v roce 2021 obdržely knihovnice pokyny, co by mělo být obsahem webu knihovny a jaké hlavní důležité informace by měly být dostupné, ale během roku 2022 nedošlo k implementaci webových stránek knihovny do webu obce ani u jedné z knihoven, které ještě svůj web nemají. Na konci roku 2022 proto proběhlo několik osobních setkání se starosty a nyní se připravují webové stránky pro další 3 knihovny.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

- Momentálně není žádná knihovna připravena na nominaci do krajské soutěže.
- V roce 2022 nebyla nominována žádná knihovnice na Knihovníka roku.
- Průzkumy spokojenosti uživatelů v roce 2022 neproběhly v žádné knihovně. Na webových stránkách pověřené knihovny je v sekci Pro knihovny / Metodika pro knihovny (<https://biblio.cz/region/metodika-pro-knihovny/#pruzkumy-spokojenosti>) náhled dotazníku, který lze po domluvě individuálně upravit dle potřeb dané knihovny. Návštěvnost je přibližně stejná jako v předchozích letech.
- Aktualizace centrálního adresáře byla realizována v průběhu roku při každé změně v jednotlivých knihovnách. Kontrola a aktualizace všech knihoven proběhne během února 2023.
- Do portálu Knihovny.cz není zapojena žádná knihovna v regionu.
- V roce 2022 došlo k personálním změnám v MK Týniště nad Orlicí. Radou města byla odvolána ředitelka knihovny a bylo vypsáno výběrové řízení, na jehož základě byla vybrána ředitelka nová. Poté došlo i k personální změně na oddělení pro dospělé.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Během roku 2022 nebyly organizovány vzdělávací akce a porady. Proškolení v práci s novým AKS KOHA bylo realizováno individuálně. Nabídka školení je prezentována na webových stránkách pověřené knihovny v sekci Pro knihovny / Akce, besedy a školení (<https://biblio.cz/region/akce-besedy-skoleni-vzdelavani/>).

2.4. Budování výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		105	6468
z toho	první půjčení dokumentů	42	3003
	prolongace	63	3465

2.5. Pomoc při revizi a aktualizaci fondů v obsluhovaných knihovnách

Pomoc při revizi fondu proběhla ve třech knihovnách, v nichž bylo revidováno celkem 1449 svazků. Ve dvou knihovnách je fond tak zastaralý, poplatný době a mnohdy ve špatném stavu, že bylo doporučeno rozsáhlé vyřazování.

Aktualizací prošlo 3204 svazků.

2.6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Nákup KF fondu si obsluhované knihovny zajišťují samy. Tyto knihy byly následně zpracovány v pověřené knihovně – katalogizace, označení a obalení. Tato služba je poskytována v rámci regionálních funkcí. Borohrádek a Čermná nad Orlicí si fond zpracovávají samy.

Celkem tyto knihovny nakoupily 557 svazků. Za knihy to bylo 73 430 Kč, periodika 19 309 Kč, licence 33 356 Kč. Celková částka činila 176 144 Kč.

Obsluhované knihovny – zpracované (381 svazků – 73 430 Kč, periodika – 19 309 Kč)

Albrechtice nad Orlicí – 49 svazků (13 897 Kč)

Borovnice – 73 svazků (všechno dary)

Lípa nad Orlicí – 52 svazků (9 620 Kč), periodika (2 679 Kč)

Nová Ves u Albrechtic – 21 svazků (6 055 Kč)

Svídnice – 2 svazky (dary), periodika (2 359 Kč)

Tutleky – 31 svazků (13 565 Kč)

Záměhl – 51 svazků (13 571 Kč)

Voděradý – 102 svazků (16 722 Kč), periodika (10 891 Kč)

Čestice – periodika (3 380 Kč)

Obsluhované knihovny – zpracovávají si fond samy (176 svazků – 50 049 Kč, licence – 33 356 Kč)

Borohrádek – 161 svazků (44 837 Kč), licence (24 160 Kč)

Čermná nad Orlicí – 15 svazků (5 212 Kč), licence (9 196 Kč)

2.7. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit

Metodickou ani praktickou pomoc při realizaci kulturních, vzdělávacích a komunitních akcí pověřená knihovna neposkytla žádné knihovně v regionu.

Komunitní roli plní hlavně knihovna v Záměli: 14 akcí, některé ve spolupráci se školou. Knihovna Albrechtice úzce spolupracuje s MK Týniště a během roku 2022 bylo realizováno 7 akcí v knihovně pro školáky místní ZŠ. Dobře také spolupracuje knihovna v Kosteckých Horkách, kde pořádali 4 samostatné akce a 4 ve spolupráci s obcí a dalšími spolky, kde však knihovna nebyla hlavním pořadatelem. Podobná aktivita je také ve Vrbici.

2.8. Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Městská knihovna zajišťuje podporu pro 16 knihoven. Aktivně AKS používají pouze 4 knihovny, takže většina servisních akcí a zásahů byla provedena v těchto 4 knihovnách.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2022

Regionální služby knihovnám svůj smysl a význam určitě mají. V našem regionu jsou vesměs malé knihovny, takže největší zájem je samozřejmě o výměnné soubory. 10 neprofesionálních knihoven nakupuje nové knihy do svého fondu a z jejich strany je zájem o jejich zpracování.

V roce 2023 je cílem zaměřit se na weby knihoven a zavedení AKS do více knihoven, než tomu je doposud.

Zprávu sestavil: Pavel Hošek, Městská knihovna Kostelec nad Orlicí

Oblast **Knihovna Karla Poláčka v Rychnově**
Rychnov n. Kn. **nad Kněžnou**

1. Cíle a zajištění regionálních funkcí v roce 2022

Oblast Rychnov nad Kněžnou, Dobruška tvoří 48 základních knihoven, 2 pobočky a 4 profesionální knihovny okresu (Dobruška, Opočno, Vamberk, Rokytnice v Orlických horách). Změny v počtu knihoven nejsou. Regionální služby jsou personálně zajištěny takto: 1 úvazek – metodička neprofesionálních knihoven oblasti RK, 0,625 úvazku – pracovnice pro správu výměnných souborů, katalogizace, 0,375 úvazku – pracovník zajišťující pomocné knihovnické práce. V roce 2022 byla část mzdových nákladů a zákonného sociálního pojištění přesunuta na nákup knih z důvodu dlouhodobé nemocenské.

V roce 2022 bylo doplněno celkem 2126 knih (1589 knih z krajské dotace, 486 knih z dotace obcí a 51 knih tvořily dary). Celkem bylo na rok 2022 uzavřeno s obcemi 31 smluv o poskytnutí příspěvku na nákup výměnných fondů.

2. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

2.1. Poradenská a konzultační činnost

Konzultační a poradenská činnost je prováděna při návštěvách neprofesionálních knihovníků buď přímo na pracovištích profesionálních knihoven, nebo naopak návštěvou pracovníka profes. knihovny v obecních knihovnách dle možností. V roce 2022 bylo poskytnuto 179 konzultací a vykonáno 76 metodických návštěv. Ke konzultacím byl kromě jiného využíván i e-mail; předmětem byly nejen konzultace, ale také různé informace a pozvánky na akce pořádané knihovnami. Knihovníkům jsou poskytovány aktuální informace z oblasti knihovnických a informačních služeb a je jim poskytována praktická pomoc při řešení nejrůznějších odborných problémů v souvislosti s jejich knihovnou. Pomocníkem v této oblasti je i knihovnicko-informační zpravodaj U nás, který vydává Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové za spolupráce ostatních knihoven v kraji. Zpravodaj je výborným pomocníkem nejen pro malé knihovny, které zde najdou spousty rad a návodů právě z oblasti knihovnictví. Knihovnám jsou pravidelně rozesílány plakáty na výstavy a akce pořádané Dobruškou či Rychnovskou knihovnou, ale i dalšími knihovnami okresu. Nově připojenou knihovnou za rok 2022 v programu Tritius REKS je Obecní knihovna v Olešnici v Orlických horách. Po dohodě se starosty proběhla příprava a pomoc při podávání žádostí v programu VISK 3 na rok 2023 pro knihovny v obcích Slatina nad Zdobnicí, Mokré, Lupenice a Lično.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

Všechny knihovny provedly aktualizaci v centrálním adresáři. V roce 2022 neproběhl žádný cílený průzkum spokojenosti neboť dle sdělení knihovnic počet čtenářů a návštěvníků není tak vysoký a jejich požadavky se zaznamenávají průběžně.

V rámci 1. ročníku krajské soutěže „Knihovna roku“ se na 3. místě umístila Místní knihovna v Českém Meziříčí. Metodička Miroslava Cvejnová pracovala jako komisařka v krajské soutěži. Ocenění Knihovník/Knihovnice roku Královéhradeckého kraje získala paní Jarmila Kubíčková z Obecní knihovny Peklo nad Zdobnicí, která je pobočkou Městské knihovny Vamberk. Ocenění získala za dlouholetou práci v knihovně.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

V roce 2022 pokračovala snaha zajistit vzdělávání knihovníků a jejich informovanost o aktuálním vývoji knihovnictví. V roce 2022 se uskutečnily 3 porady. 7. 4. 2022 proběhla porada a setkání knihoven s profesionálními pracovníky, které se konalo v Městské knihovně Dobruška. Další akcí bylo 22. 9. 2022 setkání knihovnic obsluhovaných knihoven Vamberk. Důvodem tohoto setkání byla změna pracovnice ve výkonu regionálních funkcí v této oblasti. Další porada se konala 11. 10. 2022 v Městské knihovně Karla Poláčka v Rychnově nad Kněžnou. Program byl zaměřen na financování RF, spolupráci na kulturních akcích, změny v zajišťování služeb a formou diskuse výměna zkušeností. Součástí setkání 11. října bylo proškolení ke statistice – „Vyplňování statistických výkazů v praxi“. Profesionální knihovny stále nabízejí knihovníkům základních knihoven možnost individuálních školení, která se snaží přizpůsobit potřebám i dopravní dostupnosti jednotlivých regionů. Informační gramotnost je na dobré úrovni a odvíjí se i od individuálních znalostí a schopností pracovníků malých knihoven. Mění se ale věková struktura dobrovolných knihovníků v neprofesionálních knihovnách: mladší a pracovně vytížení knihovníci zvládají základní obsluhu počítačů v knihovnách a nemají čas a zájem absolvovat různá školení. Všichni pracovníci obecních knihoven jsou průběžně proškolení a zvládají práci s počítačem a internetem.

2.4. Budování výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		327	19632
z toho	první půjčení dokumentů	132	7918
	prolongace	195	11714

2.5. Pomoc při revizi a aktualizaci fondů v obsluhovaných knihovnách

V roce 2022 proběhla revize v Obecní knihovně Slatina nad Zdobnicí. Zrevidováno bylo celkem 5183 svazků. Aktualizovaných svazků je 1302. Tato revize byla poměrně rozsáhlá, takže další plánované knihovny byly přesunuty na rok 2023.

2.6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Nebylo realizováno.

2.7. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit

Knihovny měly zájem o návrat počtu čtenářů ke stavu před 2 lety. Knihovna Karla Poláčka poskytuje metodickou pomoc v podobě nabídek všem knihovnám v regionu. Jedná se o celostátní akce typu Noc s Andersenem, Týden knihoven a podobně. Poskytuje i osobní doporučení na zajímavé besedy a výstavy. 11. 10. 2022 se konalo slavnostní otevření Obecní knihovny v Pekle nad Zdobnicí, kde proběhla menší rekonstrukce. V této knihovně se pak uskutečnila i soutěž „S knihou každý den“, kde byly pro děti připraveny soutěže. Obě tyto akce v Pekle nad Zdobnicí jsou řazeny do praktické podpory vzdělávání a kulturních aktivit.

Rekonstrukce byla dokončena v knihovně Dobřany, Slatina nad Zdobnicí, Lhoty u Potštejna. Se školou spolupracuje knihovna v obci Dobré – čtení a seznámení s knihovnou pro MŠ a 1. třídu, v obci Bačetín – návštěva MŠ, Ohnišov – knihovnice pracuje i ve školním klubu (1. stupeň), Dobřany a Podbřezí se spolupodílejí na všech akcích obce. Mimořádná je činnost v Kvasínách – přírodovědecký kroužek, besedy se školou – a také v Solnici, Mokřem a Českém Meziříčí. V některých obcích není žádná škola ani školka. Vliv na spolupráci má osobnost knihovníka i podpora obce. Komunitní roli plní knihovny právě spíše osobou knihovníka než samotným prostorem, protože knihovny jsou většinou malé. Prostorové vybavení je důležité, ale pro akce se dá použít i jiný prostor (společenská nebo zasedací místnost obce, venkovní prostory atd.). Doufejme, že se nové prostory promítnou do zvýšené nebo kvalitnější činnosti knihoven, ale to bude vidět v roce 2023. V žádné knihovně nepracuje nikdo se statutem dobrovolníka, nezištně knihovnicím pomáhají hlavně rodinní příslušníci a přátelé.

2.8. Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Probíhá pravidelná údržba a servis dle možnosti.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2022

Regionální funkce představují pro neprofesionální knihovnu jistotu v přísunu nových knih a dostupnosti povinné četby. Knihovny mají zajištěnu potřebnou oporu a poradenskou činnost. Střediskový systém je pro ně zárukou, že si pro výměnný soubor pojedou do svého střediska, které je pro ně dostupné, a přátelsky si vymění informace. Profesionální knihovny jsou vnímány jako rovnocenný spolupracující partner. Zájem o regionální funkce ze strany speciálních knihoven nebyl zaznamenán. V naší oblasti se zakládá výkon RF na spolupráci, knihovny v obcích pracují v rozdílných podmínkách, zřizovatelé k nim přistupují každý po svém. Přístup Knihovny Karla Poláčka není direktivně nařizující, plnění jejích doporučení nelze vymáhat a neplnění postihovat. Je potřeba knihovny inspirovat a doporučovat jim nové postupy a metody, ale vlastní realizace vždy záleží na možnostech obce-zřizovatele. Bez RF by většina knihoven už pravděpodobně zanikla. Střediskový systém knihovnám vyhovuje a služby jsou pro ně dostupnější.

Oblast
Trutnov

Městská knihovna s regionálními funkcemi Trutnov

1. Cíle a zajištění regionálních funkcí v roce 2022

Síť obsluhovaných knihoven je beze změn. Nepracující knihovny Maršov u Úpice a Staré Buky budou v roce 2023 zrušeny.

Personální zajištění zůstává bez změn:

úvazek 1,00 – metodička

úvazek 0,05 – ředitelka

úvazek 0,40 – pracovnice akvizice

úvazek 0,10 – pracovnice ochrany a údržby knihovního fondu

úvazek 0,10 – pracovnice oddělení pro dospělé čtenáře

úvazek 0,05 – účetní

Počet obcí, které přispěly na nákup knih do výměnných souborů, byl 38 s celkovou částkou 143 600 Kč.

Krajská dotace byla ve výši 1 668 000 Kč. Všem obcím je vždy v listopadu odesláno do datových schránek vyúčtování a doporučeně poštou zaslána smlouva na další kalendářní rok. Smlouvy jsou na přání obcí buď dotační, nebo darovací.

2. Výsledky činnosti dle standardů a priorit daných krajskou knihovnou

2.1. Poradenská a konzultační činnost

Bylo uskutečněno 14 metodických návštěv. Týkaly se řešení provozních záležitostí, zaškolení nových knihovníků (Doubravice, Chvaleč, Kohoutov). Knihovníci z neprofesionálních knihoven vyžadovali pomoc při katalogizaci nových knih či aktualizaci webových stránek a svého fondu. O technické a prostorové vybavení knihoven projevíly zájem obce Dolní Kalná, Malé Svatoňovice a Pilníkov. Se starosty a knihovníky těchto obcí jednala metodička a nabídla pomoc při podávání žádostí i praktickou pomoc s uspořádáním a vybavením interiéru knihoven.

Všechny knihovny okresu Trutnov jsou plně automatizovány, na svých webových stránkách nebo na stránkách obce mají vystavený online katalog.

Počet poskytnutých konzultací – 196, byly uskutečněny telefonicky nebo e-mailem. Konzultace se týkaly nejčastěji dotazů souvisejících s knihovnickým programem a provozem knihovny. O tuto pomoc požádalo 49 knihoven. Na webu pověřené knihovny je oddíl Informace pro knihovny <https://www.mktrutnov.cz/pro-knihovny/informace-pro-knihovny>.

Profesionální knihovny okresu pořádají besedy o literatuře a lekce informačního vzdělávání. Tyto akce pořádá i řada neprofesionálních knihoven.

V MěK Slavoj Dvůr Králové nad Labem studenti gymnázia doučují školáky ZŠ. Akce pod názvem Plaveš ve škole? pomáhá dětem především s matematikou a cizími jazyky.

Knihovny Trutnov a Dvůr Králové pořádají ve spolupráci s ČZU Praha VU3V. Pomoc při realizaci kulturních, vzdělávacích a komunitních akcí byla pouze metodická. O praktickou pomoc nepožádala žádná knihovna.

2.2. Hodnocení knihovnických činností

V soutěži Knihovna roku Královéhradeckého kraje se knihovna v Batňovicích umístila na 2. místě. MěK v Úpici se umístila na 3. místě v soutěži MěK roku. Celostátní soutěže Vesnice roku se zúčastnily obce Havlovice (3. místo v Královéhradeckém kraji), Lanžov a Zlatá Olešnice.

Průzkum spokojenosti uživatelů proběhl v knihovnách: Dvůr Králové nad Labem, Hostinné, Svoboda nad Úpou, Špindlerův Mlýn, Úpice, Vrchlabí a Žacléř. Vyšší návštěvnost je především u dětských čtenářů. Centrální adresář knihoven je každý rok aktualizován. Data neprofesionálních knihoven aktualizuje metodička, profesionální knihovny provádějí aktualizaci samy.

2.3. Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Pověřená knihovna realizuje vzdělávací akce pro knihovny okresu: seminář Literatura pro děti a mládež byl zaměřen na současnou literaturu pro děti jak volnočasovou, tak školní doporučenou četbu. Přednášející pracovnice dětského oddělení měla připraveny všechny knihy, o kterých hovořila, takže se s nimi zúčastněné knihovnice mohly na přednášce seznámit.

Porady pro profesionální knihovny byly uskutečněny 2. Počet účastníků 16.

2.4. Budování výměnných fondů

		soubory	svazky
Výměnné fondy v obsluhovaných knihovnách celkem		761	45 711
z toho	první půjčení dokumentů	294	17 648
	prolongace	467	28 063

2.5. Pomoc při revizi a aktualizaci fondů v obsluhovaných knihovnách

Uskutečněno bylo 5 revizí dle plánu s celkovým počtem 12038 revidovaných k. j. Během revizí byla provedena aktualizace fondů v daných knihovnách.

2.6. Nákup, zpracování a distribuce knihovního fondu z prostředků provozovatele

Pro 17 knihoven, které používají knihovnický systém Tritius a nakupují si knihy do svého fondu, bylo v pověřené knihovně zpracováno 738 záznamů. Do výměnných souborů bylo zakoupeno 2 470 k. j. a při aktualizaci fondu bylo vyřazeno 2 781 zastaralých nebo poškozených svazků. Vyřazené knihy byly nabídnuty do domova důchodců a domova s pečovatelskou službou v Trutnově.

2.7. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit

Pověřená knihovna organizovala pro obsluhované knihovny přednášky a workshopy zaměřené na práci s dětmi, např. workshop „Jak na to“ – čtenářská SMS, návod, jak dělat besedy pro školy.

Online workshopy: Tvoříme pohádku, Můj hrdina, V říši zvířat, Vánoční zvyky. Všechny workshopy se zúčastnily jak profesionální knihovnice, tak ty z neprofesionálních knihoven. Workshopy byly návodem na práci s dětmi jak z MŠ, tak 1. stupně ZŠ. Lektorka po skončení každého workshopu zaslala videonahrávku a pracovní listy dané přednášky.

Metodická pomoc pro obsluhované knihovny byla poskytnuta knihovnám, které projevíly zájem zapojit se do Bookstartu (Batňovice, Dolní Kalná, Radvanice, Žacléř, Úpice).

MěK Trutnov navázala spolupráci s komunitním centrem pro ukrajinské děti. Učitelky přicházely s ukrajinskými dětmi předškolního věku do dětského oddělení knihovny v Trutnově. Pracovnice dětského oddělení je za pomoci ukrajinské učitelky seznamovaly s dětskými knihami, které si pak děti na průkazku vystavenou na komunitní centrum mohly půjčit (každé dítě při každé návštěvě jednu knihu). Komunitní centrum bylo rozpuštěno v září 2022. Děti se začlenily do klasických MŠ, některé se s rodiči vrátily na Ukrajinu.

Pracovnice dětského oddělení se zúčastnily Dne pro rodinu (13. 5. 2022). Smyslem účasti byla propagace knihovny, jaké služby nabízíme atp. O stánek knihovny byl mezi veřejností velký zájem, zastavila se u něj a o činnost se zajímala i paní Martina Berdychová z KÚ Hradec Králové.

2.8. Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Servis automatizovaného knihovního systému nevyžaduje žádná knihovna. Knihovny mají data uložena na serverech poskytovatele svých systémů. Knihovna ve Vrchlabí přešla v polovině roku na knihovní systém Tritius.

2.9. Stav zapojení oblasti do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2022

Zapojeny jsou MěK Trutnov a MěK Slavoj Dvůr Králové nad Labem.

3. Souhrnné zhodnocení regionálních služeb za rok 2022

Dotace na podporu výkonu regionálních funkcí umožňuje zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb i v těch nejmenších obcích. Mezi nejvíce využívané služby patří distribuce výměnných fondů, poradenství, pomoc při revizích a aktualizacích knihovního fondu.

Rozvoj služeb především u neprofesionálních knihoven brzdí především skutečnost, že se jedná o knihovníky, kteří na plný úvazek vykonávají své povolání a knihovnu ve své obci vedou

na další krátký úvazek. Z časových důvodů tedy většinou nepořádají akce pro veřejnost. Pokud obec takové akce pořádá, mají je na starosti zaměstnanci obecních úřadů, popř. spolky, které v daných obcích působí. Ve většině obcí již v dnešní době nejsou ZŠ, mnohde ani MŠ.

Jako každým rokem i v roce 2023 bude Městská knihovna Trutnov nadále nabízet jak praktickou, tak metodickou pomoc obcím a jejich knihovnám.

Zprávu sestavila: Blanka Maňhalová, Městská knihovna s regionálními funkcemi Trutnov

Statistiky Výkony a financování RF – krajský sumář

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	Rok 2022
1	Kraj	Královéhradecký
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	SVK HK
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	17,01
4	Počet obsluhovaných knihoven	380
5	Poradenská a konzultační činnost	
6	počet obslužených knihoven	361
7	počet poskytnutých konzultací	1 529
8	počet metodických návštěv	655
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01	
10	počet obslužených knihoven	354
11	počet zpracovaných statistických výkazů	371
12	Vzdělávání knihovníků, semináře	
13	počet obslužených knihoven	134
14	počet všech vzdělávacích akcí	78
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci výkonu RF	29
16	z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	9
17	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	20
18	počet všech účastníků	607
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	322
20	z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	55
21	z toho (z ř.19): počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	212
22	počet všech vyučovacích hodin	248
23	z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	97
24	z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	65
25	Porady	
26	počet obslužených knihoven	169
27	počet akcí	34
28	počet účastníků	357
29	Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	
30	Počet obslužených knihoven	12
31	Počet akcí, zásahů	18
32	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	
33	počet obslužených knihoven	60
34	z toho počet revidovaných knihoven	44
35	počet revidovaných knihovnických jednotek	41 542
36	počet aktualizovaných knihovnických jednotek	39 827
37	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF	
38	počet obslužených knihoven	0
39	počet nakoupených knihovnických jednotek	0
40	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF	
41	počet obslužených knihoven	36
42	počet zpracovaných knihovnických jednotek	1 598
43	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)	
44	stav výměnného fondu k 31. 12. daného roku	361 715
45	roční přírůstek VF	12 923
46	roční úbytek VF	12 039
47	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	7 444
48	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	5 320
49	z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	159
50	Cirkulace VF	
51	počet obslužených knihoven	310
52	počet expedovaných souborů	1 208
53	počet svazků v souborech	74 451

Regionální funkce 2022

54	Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)	
55	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu AKS	98
56	počet akcí, zásahů	132
57	Doprava v rámci výkonu RF	
58	počet obslužených knihoven	263
59	počet ujetých km	13 339
60	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven	
61	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2022
62	Kraj	Královéhradecký
63	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	SVK HK
64	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	1 983 806,20
65	z toho : nákup knihovního fondu	1 764 885,79
66	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	230 188,55
67	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00
68	Cestovné (číslo účtu 512)	49 457,00
69	Ostatní služby (číslo účtu 518)	951 838,20
70	z toho : doprava	34 103,08
71	z toho : servis AKS	190 205,36
72	z toho : nákup licence na el. zdroje	44 173,00
73	z toho : nákup knihovnických služeb	577 937,00
74	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	4 974 593,90
75	z toho : platy zaměstnanců	4 946 142,90
76	z toho : ostatní osobní náklady	28 451,00
77	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	1 669 619,00
78	Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	197 348,15
79	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	879,00
80	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 64, 66 - 69, 74, 77 -79)	0,00
81	Provozní náklady celkem (součet ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 80)	10 057 730,00
82	Investiční náklady	0,00
83	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 81 a 82)	10 057 730,00
84		
85	Přídělená dotace (krajská)	10 057 730,00
86	Vráceno	0,00
90		
91	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní	
92	prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2022
93	Náklady	0,00
94	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	4 893,00
95	z toho: na nákup knihovního fondu*	4 893,00
96	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 630 362,98
97	z toho : platy zaměstnanců	1 473 780,98
98	z toho: ostatní osobní náklady	111 508,00
99	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	533 636,44
100	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 94, 96, 99)	304 106,06
101	Provozní náklady celkem (součet ř. 94, 96,99,100)	2 472 998,48
102	Investiční náklady	0,00
103	Náklady celkem (součet ř. 101 + 102)	2 472 998,48
104		
105	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	0,00
106	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	0,00
107	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	0,00
108		
109	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu	
110	(mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2022
111	Celkové částky, které knihovny získaly v daném roce	409 327,15
112	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00
113	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	409 327,15
114		
115	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****	
116	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	233
117	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	1 438 952,00

Statistiky

Výkony a financování RF – přehled za obsluhované oblasti

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	Rok 2022		Formulář výkazu schválený NK Praha						
1	Kraj	Královéhradecký	Krajská knihovna	Sumář bez krajské	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)									
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	17,01	4,06	12,95	2,90	2,60	2,65	1,10	2,00	1,70
4	Počet obsluhovaných knihoven	380	6	374	92	76	79	26	54	47
5	Poradenská a konzultační činnost									
6	počet obslužených knihoven	361	12	349	92	76	59	22	53	47
7	počet poskytnutých konzultací	1 529	21	1 508	581	436	81	35	179	196
8	počet metodických návštěv	655	10	645	254	90	185	26	76	14
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01									
10	počet obslužených knihoven	354	0	354	89	71	68	26	53	47
11	počet zpracovaných statistických výkazů	371	0	371	92	75	70	27	54	53
12	Vzdělávání knihovníků, semináře									
13	počet obslužených knihoven	134	31	103	21	30	33	0	0	19
14	počet všech vzdělávacích akcí	78	15	63	6	48	3	0	0	6
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	29	0	29	6	14	3	0	0	6
16	z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	9	4	5	1	0	0	0	0	4
17	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komu	20	0	20	4	8	3	0	0	5
18	počet všech účastníků	607	110	497	62	339	66	0	0	30
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	322	0	322	62	164	66	0	0	30
20	z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	55	22	33	15	0	0	0	0	18
21	z toho (z ř.19): počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kul	212	0	212	50	73	66	0	0	23
22	počet všech vyučovacích hodin	248	85	163	21	110	20	0	0	12
23	z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	97	0	97	21	44	20	0	0	12
24	z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacíc	65	0	65	8	27	20	0	0	10
25	Porady									
26	počet obslužených knihoven	169	14	155	8	12	67	0	53	15
27	počet akcí	34	11	23	6	3	9	0	3	2
28	počet účastníků	357	121	236	54	17	100	0	49	16
29	Praktická podpora vzd., kult. komunitních aktivit									
30	Počet obslužených knihoven	12	0	12	0	9	2	0	1	0
31	Počet akcí, zásahů	18	0	18	0	14	2	0	2	0
32	Pomoc při revizi a aktualizaci KF									
33	počet obslužených knihoven	60	0	60	12	20	10	12	1	5
34	z toho počet revidovaných knihoven	44	0	44	11	16	8	3	1	5
35	počet revidovaných knihovnických jednotek	41 542	0	41 542	12 104	4 856	5 912	1 449	5 183	12 038
36	počet aktualizovaných knihovnických jednotek	39 827	0	39 827	13 262	5 582	4 439	3 204	1 302	12 038
37	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF									
38	počet obslužených knihoven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	počet nakoupených knihovnických jednotek	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Regionální funkce 2022

40	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF									
41	počet obslužených knihoven	36	0	36	0	9	0	10	0	17
42	počet zpracovaných knihovnických jednotek	1 598	0	1 598	0	220	0	640	0	738
43	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)									
44	stav výměnného fondu k 31.12. 2022	361 715	0	361 715	90 320	42 054	104 199	18 768	49 712	56 662
45	roční přírůstek VF	12 923	0	12 923	2 121	2 179	3 425	602	2 126	2 470
46	roční úbytek VF	12 039	0	12 039	700	2 133	2 016	407	4 002	2 781
47	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkci	7 444	0	7 444	813	649	1 839	602	1 589	1 952
48	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	5 320	0	5 320	1 293	1 530	1 493	0	486	518
49	z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dar	159	0	159	15	0	93	0	51	0
50	Cirkulace VF									
51	počet obslužených knihoven	310	0	310	79	62	57	21	53	38
52	počet expedovaných souborů	1 208	0	1 208	392	210	138	42	132	294
53	počet svazků v souborech	74 451	0	74 451	23 537	13 210	9 135	3 003	7 918	17 648
54	Servis automatizovaného knihovního systému									
55	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu	98	0	98	16	47	19	16	0	0
56	počet akcí, zásahů	132	0	132	32	36	0	64	0	0
57	Doprava v rámci výkonu RF									
58	počet obslužených knihoven	263	3	260	84	68	55	0	53	0
59	počet ujetých km	13 339	219	13 120	5 900	2 568	3 069	0	1 583	0
60	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven			Formulář výkazu schválený NK Praha						
61	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2022								
62	Kraj	Královéhradecký	Krajská knihovna	Sumář bez krajské	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
63	Název knihovny									
64	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	1 983 806,20	0,00	1 983 806,20	269 254,00	200 642,34	479 717,00	153 467,66	337 045,00	543 680,20
65	z toho : nákup knihovního fondu	1 764 885,79	0,00	1 764 885,79	260 080,00	160 000,00	449 080,00	122 334,25	317 508,00	455 883,54
66	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	230 188,55	0,00	230 188,55	0,00	107 606,55	73 875,00	0,00	0,00	48 707,00
67	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
68	Cestovné (číslo účtu 512)	49 457,00	0,00	49 457,00	26 279,00	7 771,00	4 359,00	1 371,00	1 367,00	8 310,00
69	Ostatní služby (číslo účtu 518)	951 838,20	0,00	951 838,20	300 057,00	122 265,96	279 869,00	53 931,44	105 188,00	90 526,80
70	z toho : doprava	34 103,08	0,00	34 103,08	0,00	24 549,08	4 200,00	0,00	5 354,00	0,00
71	z toho : servis AKS	190 205,36	0,00	190 205,36	2 180,00	76 040,00	0,00	31 944,00	21 337,00	58 704,36
72	z toho : nákup licence na el. zdroje	44 173,00	0,00	44 173,00	2 033,00	0,00	41 140,00	0,00	1 000,00	0,00
73	z toho : nákup knihovnických služeb	577 937,00	0,00	577 937,00	292 741,00	0,00	212 296,00	0,00	72 900,00	0,00
74	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	4 974 593,90	0,00	4 974 593,90	1 210 779,00	1 023 000,00	1 075 862,00	328 709,90	627 831,00	708 412,00
75	z toho : platy zaměstnanců	4 946 142,90	0,00	4 946 142,90	1 188 528,00	1 018 000,00	1 074 662,00	328 709,90	627 831,00	708 412,00
76	z toho : ostatní osobní náklady	28 451,00	0,00	28 451,00	22 251,00	5 000,00	1 200,00	0,00	0,00	0,00
77	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	1 669 619,00	0,00	1 669 619,00	401 718,00	344 000,00	360 543,00	111 963,00	212 207,00	239 188,00
78	Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	197 348,15	0,00	197 348,15	46 543,00	50 914,15	21 675,00	18 178,00	29 862,00	30 176,00
79	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	879,00	0,00	879,00	0,00	0,00	0,00	879,00	0,00	0,00
80	Ostatní provozní náklady (neuveďeny v ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 79)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
81	Provozní náklady celkem (součet ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 80)	10 057 730,00	0,00	10 057 730,00	2 254 630,00	1 856 200,00	2 295 900,00	668 500,00	1 313 500,00	1 669 000,00
82	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
83	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 81 a 82)	10 057 730,00	0,00	10 057 730,00	2 254 630,00	1 856 200,00	2 295 900,00	668 500,00	1 313 500,00	1 669 000,00
84										
85	Přidělená dotace (krajská)	10 057 730,00	0,00	10 057 730,00	2 254 630,00	1 856 200,00	2 295 900,00	668 500,00	1 313 500,00	1 669 000,00
86	Vráceno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
90										

Regionální funkce 2022

91	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2022	Krajská knihovna	Sumář bez krajské	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
92	Náklady za rok	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
94	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	4 893,00	0,00	4 893,00	4 893,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
95	z toho: na nákup knihovního fondu*	4 893,00	0,00	4 893,00	4 893,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
96	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 630 362,98	1 630 362,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
97	z toho : platy zaměstnanců	1 473 780,98	1 473 780,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
98	z toho: ostatní osobní náklady	111 508,00	111 508,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
99	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	533 636,44	533 636,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
100	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 94, 96, 99)	304 106,06	303 988,00	118,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	118,06
101	Provozní náklady celkem (součet ř. 94, 96, 99, 100)	2 472 998,48	2 467 987,42	5 011,06	4 893,00	0,00	0,00	0,00	0,00	118,06
102	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
103	Náklady celkem (součet ř. 101 + 102)	2 472 998,48	2 467 987,42	5 011,06	4 893,00	0,00	0,00	0,00	0,00	118,06
104										
105	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
106	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
107	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
108										
109	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu (mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2022	Krajská knihovna	Sumář bez krajské	Hradec Králové	Jičín	Náchod	Kostelec nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
111	Celkové částky, které knihovny získaly v roce 2022	409 327,15	0,00	409 327,15	409 327,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
112	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
113	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	409 327,15	0,00	409 327,15	409 327,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
114										
115	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****									
116	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	233	0	233	60	56	48	0	31	38
117	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	1 438 952,00	0,00	1 438 952,00	414 000,00	375 868,00	384 093,00	0,00	121 391,00	143 600,00
	* Nevykazují se zde finance od obcí na nákup VF, ty se uvádí v řádce 117									
	** Řádek 106 a 107 vyplňují jen ty PK a KK, v jejichž obvodu obce přispívají na nákup KF pro své knihovny (viz činnost v ř. 37 a ř. 40)									
	***Řádky 112 a 113 vyplňují ty knihovny, které získaly v rámci krajských grantových programů dotace na rozvoj a činnost mimo program RF: v řádce 112 jsou uvedeny dotace z jakéhokoliv krajského grantového programu, které knihovna získala v řádce 113 jsou uvedeny dotace z krajského grantového programu, které knihovna získala a který byl krajem vyhlášen výhradně na podporu knihoven a není součástí financí na RF.									
	****Řádky 116 a 117 vyplňují ty PK a KK, v jejichž obvodě přispívají obce i na nákup do výměnného fondu (viz. výměnné fondy v ř. 48)									

	Sumář bez krajské knihovny	2022	2021	porovnání 2022/2021
4	Počet obsluhovaných knihoven	374	378	-4
5	Poradenská a konzultační činnost			
6	počet obslužených knihoven	349	353	-4
7	počet poskytnutých konzultací	1 508	1 468	40
8	počet metodických návštěv	645	636	9
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01			
10	počet obslužených knihoven	354	358	-4
11	počet zpracovaných statistických výkazů	371	373	-2
12	Vzdělávání knihovníků, semináře			
13	počet obslužených knihoven	103	66	37
14	počet všech vzdělávacích akcí	63	36	27
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	29	15	14
16	z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	5	*	*
17	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	20	7	13
18	počet všech účastníků	497	353	144
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	322	160	162
20	z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	33	*	*
21	z toho (z ř. 19): počet účastníků a akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	212	60	152
22	počet všech vyučovacích hodin	163	83	80
23	z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	97	37	60
24	z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	65	12	53
25	Porady			
26	počet obslužených knihoven	155	121	34
27	počet akcí	23	18	5
28	počet účastníků	236	230	6
29	Praktická podpora vzd., kult. komunitních aktivit			
30	Počet obslužených knihoven	12	8	4
31	Počet akcí, zásahů	18	10	8
32	Pomoc při revizi a aktualizaci KF			
33	počet obslužených knihoven	60	76	-16
34	z toho počet revidovaných knihoven	44	60	-16
35	počet revidovaných knihovnických jednotek	41 542	80 378	-38 836
36	počet aktualizovaných knihovnických jednotek	39 827	74 547	-34 720
37	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF			
38	počet obslužených knihoven	0	0	0
39	počet nakoupených knihovnických jednotek	0	0	0
40	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF			
41	počet obslužených knihoven	36	39	-3
42	počet zpracovaných knihovnických jednotek	1 598	1 516	82
43	Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)			
44	stav výměnného fondu k 31.12. 2022	361 715	344 310	17 405
45	roční přírůstek VF	12 923	15 706	-2 783
46	roční úbytek VF	12 039	10 422	1 617
47	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	7 444	9 540	-2 096
48	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	5 320	5 939	-619
49	z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	159	227	-68
50	Cirkulace VF			
51	počet obslužených knihoven	310	306	4
52	počet expedovaných souborů	1 208	1 105	103
53	počet svazků v souborech	74 451	68 515	5 936
54	Servis automatizovaného knihovního systému			
55	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu	98	116	-18
56	počet akcí, zásahů	132	159	-27
57	Doprava v rámci výkonu RF			
58	počet obslužených knihoven	260	228	32
59	počet ujetých km	13 120	10 096	3 024

* Ukazatel se v roce 2021 nesledoval.

Poradenská a konzultační činnost

Metodické návštěvy, konzultace a další formy poradenské činnosti jsou tradiční komunikační cestou mezi pověřenou a obsluhovanou knihovnou. Poradenskou službu využilo 93,3 % obsluhovaných knihoven. Ve srovnání s loňským rokem došlo k mírnému nárůstu v rozsahu jednotek procent u metodických návštěv a odborných rad s časovou dotací nad 30 minut pracovního času, velký objem dotazů kratšího rozsahu se neevduje. Oproti vyšším hodnotám růstu v loňském roce lze soudit, že rozsah metodické činnosti se tak vrátil do normálu k výkonům před covidovou epidemií.

Odborné rady a komunikace s knihovníky, které probíhaly často i z vlastní iniciativy metodiků, se týkaly nejčastěji žádostí o dotace VISK, pomoci s vypracováním žádostí do Programu obnovy venkova, zpracování statistických výkazů, uzavírání smluv, konzultací k projektu Bookstart a automatizovaných systémů.

Pracovníci metodických oddělení využívají všech příležitostí k navázání kontaktu se zřizovateli. Například v oblasti Jičín jsou zřizovatelům předávány roční zprávy o regionálních službách poskytnutých dané knihovně. Pravidelnou příležitostí ke komunikaci se zřizovateli knihoven je uzavírání smluv o poskytnutí dotace na nákup výměnných fondů.

Oblast Pověřená knihovna	Metodické návštěvy 2022	Návštěvy na 1 obsluhovanou knihovnu*	Konzultace 2022	Konzultace na 1 obsluhovanou knihovnu
Hradec Králové	254	2,8	581	6,3
Jičín	90	1,2	436	5,7
Náchod	185	2,3	81	1,0
Kostelec n. Or.	26	1,0	35	1,3
Rychnov n. Kn.	76	1,4	179	3,3
Trutnov	14	0,3	196	4,2
Celkem	645	1,7	1 508	4,0

* Indikátor standardu regionálních funkcí k metodickým návštěvám: 2 metodické návštěvy ročně v každé knihovně.

Prostorové a technické vybavení knihoven

V prosinci byl v Programu obnovy venkova vyhlášen dotační program Modernizace prostorového vybavení knihoven na obnovu vnitřního mobiliáře knihoven, modernizaci vnitřních a vnějších prostor a vybavení. Zhodnocení uvedeného dotačního programu bude možné v příští zprávě. Vyhlášením dotačního programu bylo naplněno opatření z Koncepce rozvoje knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2019–2023. Konkrétně se jedná o opatření z Priority 3 Prostory a vybavení knihoven: finančně podporovat investiční projekty knihoven v regionu – vytvořit

nový krajský dotační program zaměřený na modernizaci interiérů a technického vybavení veřejných knihoven v obcích do 3 000 obyvatel.

Webové stránky obsluhovaných knihoven

Pro zakládání a aktualizace webových stránek obsluhovaných knihoven je využíváno metodické doporučení *Webové stránky malých knihoven*. Zájem ze strany vesnických knihoven o provozování vlastního webu se zvyšuje zvolna, stále zůstává přibližně třetina knihoven bez vlastní webové prezentace nebo odpovídající prezentace na stránkách obce. Pokrok je vidět v lepším obsahu a aktuálnosti stávajících webů, což je výsledek praktické i metodické pomoci pověřených knihoven. Metodici se věnovali i stránkám knihoven, které sídlí na webu obce, a zprovoznění nových online katalogů v rámci regionálních systémů. Pro webové stránky využívá mnoho neprofesionálních knihoven šablonu webknihovny.cz, o kterou se stará Knihovna města Hradce Králové. V tomto roce proběhly také revize webových stránek, například v okrese Hradec Králové u profesionálních knihoven a na Jičínsku u knihoven obcí do 3 000 obyvatel.

Publikační činnost a weby Pro knihovny

Krajská knihovna vydávala již 32. ročník knihovnického zpravodaje *U nás*, který je v tištěné podobě dostupný všem obsluhovaným knihovnám kraje. Zpravodaj přinášel informace k tématu *Vzdělávání v knihovnách*. Propagoval příklady dobré praxe v rubrikách *Šumné knihovny*, *Naše téma*, *Prostory a vybavení knihoven*. Celkem vyšla 4 čísla zpravodaje.

Významnou pomůckou pro komunikaci s knihovníky obsluhovaných knihoven jsou specializované webové stránky. Novinkou na Portálu pro knihovníky Jičínska Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně je nabídka vzdělávání *Tipy na online vzdělávání pro knihovníky a knihovnice* v části *Důležité odkazy*, která vznikla spoluprací metodiků pověřených knihoven Královéhradeckého kraje.

Realizace propagační kampaně

Krajská propagační kampaň byla zaměřena na vzdělání v knihovnách a měla motto „Cesta za vzděláním vede přes knihovnu“. V rámci kampaně proběhly různé přednášky, semináře, kurzy a školení. V krajské knihovně se například uskutečnil cyklus ve spolupráci s Oblastní charitou s názvem „Bez domova“, komentované prohlídky pro univerzitu volného času, kurzy češtiny pro ukrajinské uprchlíky, Noc vědců na téma „Všemi smysly“, „Sluchová stezka“ pro děti a další. Informace o kampani byly k dispozici na webových stránkách SVK HK. Konference ke kampani se z personálních důvodů neuskutečnila.

Hodnocení knihovnických činností, soutěže a propagace

Odevzdání statistických výkazů, výročních zpráv, analýz a dat do benchmarkingu proběhlo v termínu podle celostátních metodik. Neprofesionálním knihovnám byla poskytnuta

potřebná odborná pomoc. Vyhodnocení standardu pro dobrou knihovnu a roční souhrn informací o vývoji knihoven byly publikovány v ročence Veřejné knihovny Královéhradeckého kraje v roce 2021. Hodnocení knihoven podle výkonů bylo využíváno pro informování zřizovatelů, pro nominace do knihovnických soutěží.

Knihovnické soutěže a ocenění

Uskutečnil se první ročník soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje, kterou vyhlásil Královéhradecký kraj ve spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové. Vyhlášení výsledků a ocenění nejlepší knihovny Královéhradeckého kraje roku proběhlo v říjnu na třináctém slavnostním knihovnickém večeru ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové. Soutěž vyhrála Knihovna Bystřice a obdržela finanční dar ve výši 50 000 Kč.

Průzkumy spokojenosti uživatelů

Podle standardu je doporučeno provádět průzkumy spokojenosti jednou za 5 let; v roce 2022 proběhly průzkumy spokojenosti v devíti knihovnách v okresech Trutnov, Náchod a Jičín. Průzkumy v neprofesionálních knihovnách se objevují zřídka, ani zřizovatelé těchto knihoven o to neprojeví zájem.

Vzdělávání knihovníků, porady

V roce 2022 je patrný nárůst uskutečněných vzdělávacích akcí. Ovlivnilo to uvolnění v celé společnosti po protipandemických opatřeních. Uskutečnilo se 78 akcí, z toho 29 v rámci regionálních funkcí, část vzdělávání v krajské knihovně byla podpořena dotací VISK. Vzdělávání se věnovaly i pověřené knihovny – v Knihovně Václava Čtvrťka v Jičíně se uskutečnilo nejvíce vzdělávacích akcí z celého našeho kraje. Ke školením a poradám se využívaly v okresech Hradec Králové a Trutnov online nástroje, které se stávají běžnou součástí práce metodiků i knihovníků. Od letošního roku se online akce sledují ve výkazu, takže bude možné hodnotit vývoj tohoto nástroje.

Budování výměnných fondů

Finanční zajištění

Výměnné fondy jsou dlouhodobě považovány za základ regionálních služeb. Nákup fondů byl financován částkou 3 203 838 Kč, což je o 292 052 Kč nižší částka oproti předešlému roku, protože pověřené knihovny řešily navýšení cen energií a další nezbytné dofinancování položek rozpočtů vzešlé z ekonomické situace. Z uvedené částky tvořily příspěvky a dary od obcí 45 %, zbývající náklady byly uhrazeny z dotace na regionální funkce. Nákup výměnných fondů podpořilo 233 obcí, sdružování finančních prostředků na nákup se neuskutečňuje v oblasti Kostelec nad Orlicí.

Přírůstek výměnných fondů a cirkulace

Výměnnými fondy bylo obsluženo 83 % obsluhovaných knihoven. Objem dokumentů nabídnutých k prvnímu půjčení činil 240 k. j. (v předešlém roce 224 k. j.) na 1 knihovnu využívající cirkulaci, což je ve všech oblastech více, než doporučuje standard.

Objem prolongací v obsluhovaných knihovnách se liší podle systému distribuce souborů a řídí se také kapacitou depozitářů pověřených knihoven. Objem starších fondů, které zůstávají dlouhodobě v obsluhovaných knihovnách a suplují tam chybějící kmenový fond, se snižuje jen zvolna. Takto rozvezené fondy jsou stále součástí výměnných fondů pověřených knihoven, i když funkci výměny již neplní.

	Knihovny obslužené výměnnými fondy	Výměnné fondy poskytnuté v roce 2022 celkem		z toho			
		soubory	svazky	první půjčení dokumentů		prolongace	
				soubory	svazky	soubory	svazky
Hradec Králové	79	392	23 537	392	23 537	0	0
Jičín	62	573	35 131	210	13 210	363	21 921
Náchod	57	1 153	70 808	138	9 135	1 015	61 673
Kostelec n. Or.	21	105	6 468	42	3 003	63	3 465
Rychnov n. Kn.	53	327	19 632	132	7 918	195	11 714
Trutnov	38	761	45 711	294	17 648	467	28 063
Kraj celkem	310	3 311	201 287	1 208	74 451	2 103	126 836

Vlastní fondy obsluhovaných knihoven, pomoc při revizích a aktualizacích

O pomoc při nákupu vlastních fondů neměly obsluhované knihovny zájem, pomoc při zpracování těchto fondů poskytovaly pověřené knihovny Jičín, Kostelec nad Orlicí a Trutnov. Revize kmenových fondů proběhly v 16 % knihoven. Nízká hodnota obrátu fondu u vesnických knihoven signalizuje, že se část knihovnických fondů nevyužívá, ale k aktualizacím se tyto knihovny většinou nestavějí aktivně a čekají na zásah pověřené knihovny.

Metodická a praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Metodická podpora je zahrnuta ve výkaze poradenské činnosti, na podporu kompetencí k pořádání akcí pro veřejnost byla zaměřena třetina vzdělávacích akcí. Pověřené knihovny nabízejí i z hlediska pracovních kapacit více metodickou pomoc a vzdělávání než praktickou pomoc jednotlivým knihovnám, přesto počet knihoven obsluhovaných praktickou pomocí vzrostl o třetinu.

Automatizované systémy

Zapojení knihoven do portálu Knihovny.cz k 31. 12. 2022: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, Knihovna města Hradce Králové, Městská knihovna Trutnov, Městská knihovna Jaroměř a Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně.

Závěr

V roce 2022 došlo ke stabilizaci v poskytování regionálních služeb, jejichž rozsah byl v minulých letech ovlivněn omezeními v souvislosti s pandemií. Výkaz regionálních služeb ukazuje na oživení poradenské činnosti i na nárůst vzdělávacích akcí pro knihovníky. Obsluhované knihovny i jejich zřizovatelé oceňují cirkulaci výměnných fondů i praktickou pomoc při revizích, administraci webů i při přípravě kulturních a vzdělávacích akcí v malých knihovnách.

Po celý rok pokračovala podpora rozvoje čtenářství ze strany Královéhradeckého kraje poskytnutím individuální dotace na materiální zajištění projektu Bookstart – S knížkou do života. Centrum tohoto projektu je v Knihovně města Hradce Králové a celkově se projektu účastnilo 48 knihoven z Královéhradeckého kraje. Úspěšně proběhl první ročník krajské soutěže Knihovna roku Královéhradeckého kraje. Tato soutěž dává knihovníkům i metodikům nástroj pro zvyšování kvality služeb v knihovnách a rovněž byla finančně podpořena Královéhradeckým krajem. V závěru roku byl vyhlášen krajský dotační titul v rámci Programu obnovy venkova, zaměřený na modernizaci prostorového vybavení knihoven.

Výkaz financování reflektuje nárůst v položce mzdové náklady, zvýšení cen energií i dalších provozních nákladů a z toho vyplývající nutnost šetřit v položce nákup knihovních fondů. Pro doplňování výměnných fondů bylo opět využito i příspěvků od zřizovatelů obsluhovaných knihoven.

Regionální služby nadále přispívaly k udržení knihoven na malých vesnicích, podporovaly vzdělávání knihovníků a propagaci knihovnictví.

Komentář ke krajskému sumáři výkonů regionálních funkcí zpracovaly:

Bc. et Bc. Edita Čudová a Bc. Eva Semrádová, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

Název	Výroční zpráva o výkonu regionálních funkcí v knihovnách Královéhradeckého kraje v roce 2022
Zpracoval	Ředitelky a metodičky pověřených knihoven, metodičky krajské knihovny
Vydavatel	Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
Rok vydání	2023
Počet stran	54
Obálka	Fotografie ke zveřejnění poskytla knihovna jmenovaná na 2. straně zprávy
Dostupné na WWW	www.svkhk.cz